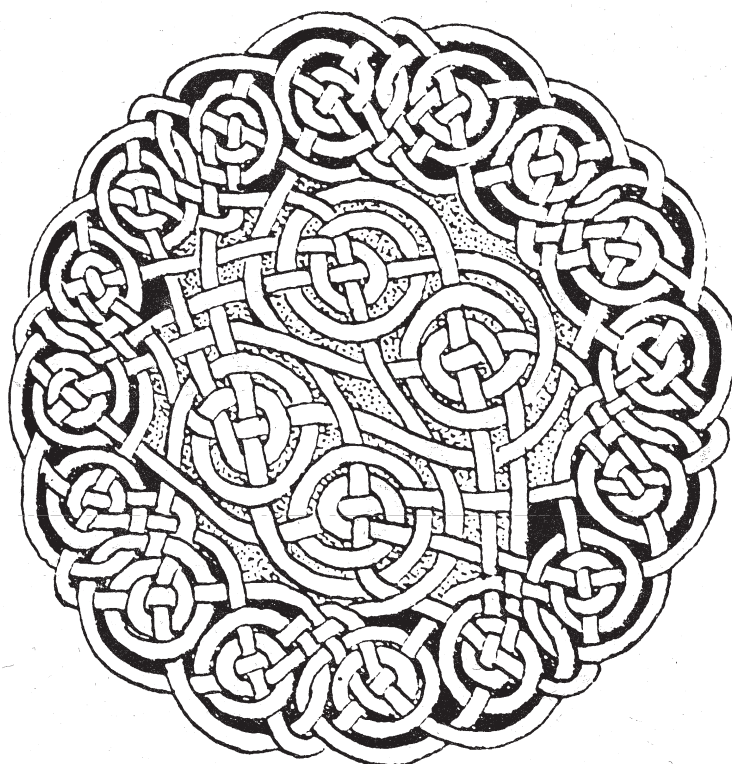

Regionen, framtiden och mångfalden

Regionen, framtiden och mångfalden
Integrationsverkets rapportserie 2000:4
© Integrationsverket, 2000

Integrationsverket
Box 6044
600 06 Norrköping

Regionen, framtiden och mångfalden

Rapport till regeringen om regional samverkan
för att främja integration

Innehåll

- 3 Förord
- 5 Bakgrund
  - 5 Regeringsuppdraget
- 7 Samverkan med länsstyrelser – beskrivning av arbetet under 1999 i sju steg
- 10 Särskilda samråd med storstadslänsstyrelserna
- 11 Exempel på regional samverkan för att främja integration
- 13 Arbete med mångfald
  - 13 Länsstyrelsernas arbete
  - 13 Kommunförbunden
- 14 Kommentarer till inkomna rapporter
- 15 Sammanfattande slutsatser
  - 15 Ett perspektivbyte inom politikområdet
  - 15 Integrationsverkets eget behov av regionala nätverk
  - 15 Nödvändigheten av att ha ett eget uppdrag
  - 15 Integrationsperspektiv kan föras in i redan existerande samverkansgrupper
  - 16 Det tar tid
- 17 Bilagor

Förord

Integration kan främjas genom samverkan på den regionala nivån

Ett av Integrationsverkets uppdrag är att verka för att den offentliga och privata sektorn skall främja integration på såväl nationell som regional och lokal nivå. Den regionala nivån har en betydelsefull roll. Länsstyrelserna utgör här en naturlig samarbetspart i sin egenskap av statens företrädare i regionerna med ansvar att företräda och förankra den statliga integrationspolitiken inom sina ansvarsområden. Integrationsverket är i sin verksamhet beroende av att ha utarbetade kanaler på regional nivå. I det fortsatta arbetet kommer det att vara viktigt att tydliggöra olika aktörers roller i det integrationspolitiska arbetet – länsstyrelserna som statens regionala organisation och kommunerna som viktiga självständiga aktörer med avgörande betydelse för integrationspolitikens genomförande.

Rapporten beskriver hur vi i samverkan driver processen framåt. Integrationsverket har i samarbete med representanter från länsstyrelser tagit fram konkreta förslag på hur man på regional nivå kan samverka för att främja integration. En fruktbar modell för hur arbetet kan bedrivas är att olika regionala aktörer samarbetar i nätverk. Sådana nätverk utgör forum för utveckling av idéer och goda exempel kan förmedlas. Arbetet i nätverken kan i sin tur generera projekt och annan integrationsfrämjande verksamhet. En konkret uppgift för nätverken är att verka för ökad etnisk mångfald i arbetslivet. Arbetet med att främja integration underlättas om redan befintliga nätverk kan användas i detta syfte.

Att genomföra ett perspektivbyte – från invandrapolitik till integrationspolitik – är en lång process på alla nivåer. I rapporten beskrivs hur den regionala rollen kan utvecklas. Stödet till regionala nätverk som verkar för de integrationspolitiska målen är ett led i en långsiktig process för att skapa ett Sverige för alla.

Slutligen är det glädjande att konstatera att så mycket arbete faktiskt redan har påbörjats i länen – vi ser fram emot fortsatt samarbete.

Rapporten har utarbetats av en arbetsgrupp på Integrationsverket där Lena Horgby (projektledare), Christina Lindblom (projektsekreterare), Seija Ketola, Ulf Qwarfordt, Ulla Fischer och Sven-Ove Johansson har ingått.

Norrköping 29 februari 2000

Andreas Carlgren
Generaldirektör

Bakgrund

Hösten 1997 uppdrog regeringen åt landshövdingarna i samtliga län att lämna förslag till hur de integrationspolitiska målen skulle kunna föras in i den regionala verksamheten, samt hur länsstyrelserna skulle kunna bidra till att integrationspolitiska mål och synsätt förankras i länen. (Regeringsbeslut 13, 1997-10-09 In97/2471/IE)

Den övervägande delen av länen ställde sig positiva till att arbeta för att främja de integrationspolitiska målen på regional nivå, de flesta dock under förutsättning att erforderliga resurser tillskapades.

Lämpliga funktioner för länsstyrelserna ansågs i första hand vara samordning, kunskapsförmedling och att ta fram regionala underlag, men också aktivt arbete för att underlätta invandrades inträde i arbetslivet. De framkomna synpunkterna har ingått i Integrationsverkets underlag för att planera uppdraget.

Regeringsuppdraget

I Integrationsverkets regleringsbrev för 1999 gavs följande uppdrag: »Integrationsverket skall, utifrån de olika förutsättningar som finns i länen, initiera projekt och samverka med bl.a. länsstyrelserna för att utveckla det integrationspolitiska arbetet på regional nivå. I Stockholms, Skånes och Västra Götalands län skall berörda länsstyrelser efter samråd med Integrationsverket bedriva ett aktivt integrationsbefrämjande arbete och har fått särskilda medel för detta. Integrationsverket skall senast den 1 mars 2000 redovisa de projekt som initierats och i vilka län dessa bedrivits, hur samverkan med olika länsstyrelser och andra aktörer på regional nivå skett, samt bedöma effekterna och ange om det finns behov av förändringar.«

Enligt 1999 års regleringsbrev skulle »länsstyrelserna i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län efter samråd med Integrationsverket bedriva ett aktivt integrationsbefrämjande arbete på regional nivå. Åtgärderna skall syfta till att främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund samt förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering. De berörda länsstyrelserna skall senast den 1 april 1999 redovisa vilka åtgärder som planeras. Vidare skall nämnda länsstyrelser senast den 15 februari 2000 redovisa till Integrationsverket de åtgärder som vidtagits och bedöma effekterna av dessa. Kostnaderna för de integrationsfrämjande åtgärderna skall särredovisas.«

Uppdraget till övriga länsstyrelser i samma regleringsbrev för 1999 formuleras som följer: »Övriga länsstyrelser skall redovisa och bedöma *eventuella* insatser och resultat i en rapport till Integrationsverket senast den 15 februari 2000« (vår kursivering).

Samtliga länsstyrelser skulle också enligt regleringsbrevet »beakta regeringens uttalanden i propositionen Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik (prop. (1997/98:16) om den kvalitets- och kompetenshöjning som kan uppnås genom ökad

etnisk och kulturell mångfald bland personalen. Mot bakgrund härav skall länsstyrelserna redovisa i vilken mån åtgärder vidtagits.«

Dessa olika uppdrag medförde att Integrationsverket också delvis använt olika arbetsätt gentemot storstadslänsstyrelserna jämfört med övriga länsstyrelser.

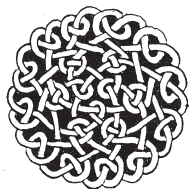
Då storstadslänsstyrelserna både haft resurser och ett tydligt uppdrag har kontakterna mest gått ut på samråd, erfarenhetsutbyte och idédiskussioner.

I förhållande till »övriga« länsstyrelser som haft en mindre tvingande formulering i sitt uppdrag har Integrationsverkets insatser i huvudsak inriktats på att stimulera igångsättning av arbetet.

I det följande redovisas huvudsakligen de insatser som gjorts i förhållande till »övriga« länsstyrelser, även om storstadslänsstyrelserna också deltagit i de flesta aktiviteter.

Integrationsverket ser länsstyrelsen i egenskap av statens företrädare i regionen som en naturlig samverkanspart och därför har arbetet inriktats på just länsstyrelserna. Det handlar både om att föra ut och förankra den statliga politiken och om att länsstyrelsernas breda kontaktnät lämpar sig väl för den sortens samverkansarbete det här kan bli frågan om.

Samverkan med länsstyrelser – beskrivning av arbetet under 1999 i sju steg

Steg 1 – förankring hos länsråden

Integrationsverket presenterade sitt uppdrag och sin önskan att länsstyrelserna skulle engagera sig i ett arbete för att främja integration vid ett möte med länsråden i mars månad 1999. Flera länsråd framförde att det i så fall krävs särskilda resurser, medan någon påpekade att det inte rör sig om någon ny verksamhet, utan snarare att tillämpa ett integrationspolitiskt perspektiv på befintliga verksamheter.

Steg 2 – samråd med alla länsstyrelser

En konferens för att samråda om uppdraget anordnades under våren 1999. Av samtliga inbjudna länsstyrelser deltog 15 samt Finansdepartementets länsstyrelseenhet.

Deltagarna utbytte idéer om vilken roll länsstyrelserna kan spela i integrationsarbetet och de närvarande länsstyrelserna redovisade befintlig planering och verksamhet för att främja integration.

Några av de närvarande länsstyrelserna hade redan något år tidigare börjat uppmärksamma integrationsfrågorna på ett samlat sätt och kunde därför ge exempel på hur länsstyrelser kan arbeta.

I dessa län står sysselsättning och egen försörjning på olika sätt i fokus, två av länen har lyft in integrationsaspekter i de regionala tillväxtavtalen och man samverkar med ett antal olika regionala aktörer och näringslivet.

Då de flesta av övriga närvarande länsstyrelser emellertid saknade erfarenhet av att arbeta med integrationsfrämjande insatser föreslogs att en arbetsgrupp skulle bildas för att ta fram konkreta förslag om hur ett sådant arbete skulle kunna påbörjas. Länsrådet i Östergötlands län erbjöd sig – som företrädare för länsråden i landet – att tillsammans med Integrationsverket samla en sådan arbetsgrupp. En uppmaning att anmäla intresse skickades, tillsammans med minnesanteckningar från mötet, till samtliga länsstyrelser.

Steg 3 – modell för arbetet

Arbetsgruppen som, förutom Integrationsverket och länsrådet i Östergötlands län, bestått av representanter från Östergötlands, Skånes, Dalarnas, Stockholms samt Uppsala län, enades om att:

- betona att integrationsfrågorna rör alla regioner i landet, inte enbart storstadsregionerna
- ta fram en modell som kan användas för hur länsstyrelserna kan initiera regional samverkan för att främja integration

Så småningom formulerades en stomme till hur arbetet med regional samverkan ska kunna påbörjas. Vi ser länsstyrelsen som en naturlig initiativtagare till detta. Vårt förslag – att samverka i nätverk i ett län/en region – är bara en form för arbetet, innehållet bestäms av de behov

och förutsättningar som finns i varje län/region. Ett naturligt tema kan till att börja med vara vad övergången till ett integrationspolitiskt perspektiv innebär för samtliga regionala aktörer/intressenter. Ytterligare ett tema som är aktuellt för alla arbetsgivare är Lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet och – inom den statliga sektorn – att upprätta handlingsplaner för att främja etnisk mångfald bland sina anställda (Regeringsbeslut Ku1999/2927/IM).

Modell för hur länsstyrelser kan initiera regional samverkan för att främja integration

Länsstyrelsen sammankallar viktiga aktörer i länet/regionen för att inventera behov av samverkan i regionen och utifrån detta bildas relevanta nätverk för olika frågor.

Temat för nätverken kan inledningsvis vara:

- att förankra ett integrationspolitiskt förhållningssätt i den egna organisationen och hos andra regionala aktörer
- kartläggning av »det integrationspolitiska läget«, samt av aktuella insatser för att främja integration i länet/regionen
- att utifrån kartläggningen identifiera lämpliga samverkanspartners, samt inriktning och mål för samverkan
- att arbeta med mångfalden/mångfaldsplaner inom representanternas respektive arbetsplatser
- att stimulera och stödja arbetet med mångfaldsplaner på andra arbetsplatser än den egna
- gemensam kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte för aktuella samverkanspartners

Steg 4 – enkät

För att säkerställa underlaget till föreliggande rapport sändes under hösten 1999 en enkät till samtliga länsstyrelser (undantaget storstadslänsstyrelserna).

I enkäten ställdes frågor om huruvida länsstyrelserna själva deltog i någon form av regional samverkan för att främja integration, i så fall med vilka, vad man ville uppnå med samverkan, vilken roll länsstyrelsen har och hur den kan utvecklas. Frågor ställdes också om länsstyrelserna arbetade med mångfald eller mångfaldsplaner. De som inte deltog i samverkan eller arbetade med mångfald ombads beskriva vad de skulle kunna göra.

Enkäten har besvarats av samtliga länsstyrelser.

Av svaren framgår att två tredjedelar av länsstyrelserna både deltar i någon form av regional samverkan för att främja integration och arbetar med mångfaldsfrågor. Det framgår också att de flesta befinner sig i en inlednings/kartläggningsfas i arbetet och att många i första hand vill inrikta arbetet på arbetslivet. De flesta anser att länsstyrelsen har en roll i arbetet för att främja integration, men betonar behovet av extra resurser för att ta på sig den rollen.

De roller man tänker sig är följande:

Initiera, samordna och utveckla olika typer av samverkan, bilda nätverk, följa upp läget i länet, rapportera om läget och utvecklingen i länet, stödja andras arbete med integration och mångfald, anställa karismatisk integrationsexpert med stort kontaktnät, ta upp mångfaldsperspektivet i alla sammanhang där länsstyrelsen har en roll, utarbeta

Enkäten och sammanställning av svaren återfinns i bilagorna 1 och 2.

integrationsstrategi, arrangera konferenser, utveckla dialog med företag och organisationer i länet.

Steg 5 – konferens

Samtliga länsstyrelser inbjöds till konferens i december. Här redogjordes för det förslag till arbetsmodell för regional samverkan som tagits fram, liksom svaren på den enkät som gått ut. Exempel på regional samverkan och arbete med mångfald presenterades och en representant från Nutek redogjorde för att integrationsperspektivet endast undantagsvis beaktats i de regionala tillväxtavtalen.

Här konstaterades också att regleringsbrevet till länsstyrelserna för år 2000 troligen skulle innehålla ett tydligare uppdrag till samtliga länsstyrelser att redovisa sitt integrationsarbete.

Steg 6 – utbildnings- och informationsdag

I januari genomfördes en utbildnings- och informationsdag om Integrationsverkets verksamhet som personal på länsstyrelser var inbjudna till.

Steg 7 – samråd om rapporten

Samråd har skett med samtliga länsstyrelser i samband med att föreliggande rapport fått sin slutgiltiga utformning.

Särskilda samråd med storstadslänsstyrelserna

Samtliga tre länsstyrelser som fått extra medel för att främja integration har valt att anställa personal.

De anställda kom på plats i mars/april i Stockholms och Skåne län, i Västra Götalands län i september. Med andra ord har inte storstadslänsstyrelserna arbetat hela verksamhetsåret med sitt uppdrag.

Samverkan inleddes under våren, då Integrationsverket inbjöd storstadslänsstyrelserna till ett samråd, där länsstyrelsernas insända handlingsplaner presenterades och diskuterades. Behovet av ett eget nätverk för utbyte av information och erfarenheter i det fortsatta arbetet konstaterades omgående och en särskild samarbetsgrupp – STIG (STorstadslänens IntegrationsGrupp) bildades, där också Integrationsverket inbjuds till vissa möten.

Denna grupp har samlats vid flera tillfällen under året, då man bland annat diskuterat modell för nätverksbygge i regionerna samt arbetet med mångfaldsplaner internt och externt. Vid mötena har också gemensamma studiebesök anordnats.

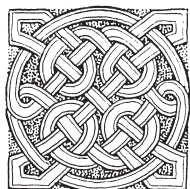
Ett av ämnena för diskussioner i gruppen har varit rollfördelningen mellan länsstyrelserna och Integrationsverket, där vi har konstaterat att regional förankring och central överblick med expertkunskaper borde kunna utgöra en slagkraftig kombination i arbetet.

Storstadslänsstyrelserna har också ingått i den arbetsgrupp som arbetat fram ett förslag till hur man kan inleda arbetet med regional samverkan och har även deltagit i alla möten som Integrationsverket anordnat för alla länsstyrelser.

Anm.

Storstadslänsstyrelsernas egna rapporter ingår som bilagor.

Exempel på regional samverkan för att främja integration

I *Västmanlands län* har integrationsfrågorna uppmärksammats i länsstyrelsens arbete sedan 96/97, man satsar framför allt på att underlätta vägen fram till egen försörjning. Länsstyrelsen, Landstinget och Kommunförbundet har i samverkan med ca 200 medverkande från den operativa nivån tagit fram ett handlingsprogram »Västmanland 2015« där ett av målen är att fler invandrare ska ha arbete.

Den effekt man idag kan se av sina insatser är att frågorna uppmärksammats, att en strategi börjar utformas, men det är än så länge för tidigt att se några konkreta resultat.

Uppsala län har uppmärksammat frågorna bland annat för att 22 procent av Uppsala kommuns befolkning består av människor med utländsk bakgrund.

Den huvudsakliga inriktningen på arbetet är arbetsliv och tillväxt, där länsstyrelsen sedan 1998 deltagit i flera arbetsgrupper kring mångfald och tillväxt i länet. En av grupperna har kartlagt alla projekt i länet – pågående eller nyss avslutade – med syfte att främja integration. En annan grupp har tagit fram en lång rad åtgärdsförslag som lyfts in i länets regionala tillväxtavtal där »integration« blivit ett eget insatsområde. Här är också det första årets åtgärder finansierade genom samverkan mellan Uppsala kommun, Länsarbetsnämnden, Landstinget och länsstyrelsen. (Se länsstyrelsens egen rapport i bilaga)

I *Östergötlands län* har en person anställts, som arbetar med att förankra det integrationspolitiska perspektivet i länsstyrelsens ordinarie verksamhet och åt externt arbete, bland annat att bygga upp olika nätverk. Huvudlinjerna för arbetet är att engagera offentlig sektor, utveckla det interna arbetet, arbetsmarknadsfrågor/näringsliv och att föra in integrationsperspektiv i samhällsplaneringen. (Se även här länsstyrelsens egen rapport i bilaga)

I *Hallands län* har man i det regionala tillväxtavtalet utnämnt integrationen som ett av de mest prioriterade utvecklingsområdena under devisen »att se människor som resurs i stället för börda«. Man vill bland annat pröva hur flyktingmottagandet kan utvecklas om man tillämpar detta perspektiv. Länsarbetsnämnden är en viktig samverkanspart.

I *Norrbottnens län* har länsstyrelsen tagit initiativ till att ett brett nätverk bildats, bestående av regionala aktörer med ansvar för utbildnings- arbetsmarknads- och näringslivsfrågor. I nätverket ingår också tre invandrarrepresentanter. Bland de projekt som nätverket genererat kan nämnas ett lärlingsprojekt för lågutbildade, en undersköterskeutbildning med utökad SFI.

Länsstyrelsen i Jönköpings län har bland annat initierat ett projekt för att bredda och utveckla invandres företagande. Projektet har inlag

av mentorskap och metodik som hämtats från arbetet med att öka det kvinnliga företagandet. Länsstyrelsen är också samrådspart i ett projekt för återvändande bosnier.

Länsstyrelsen i Kalmar län samverkar med IFS (Internationella Företagarföreningen i Sverige) kring ett rådgivningscenter med syfte att stödja enskilda individer och företagare med utländsk bakgrund i deras företagande i Sverige. Länsstyrelsen ingår i styrgruppen och bidrar även finansiellt.

Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) har ett exempel på ett väl fungerande nätverk som tillkommit utanför ramarna för det nu aktuella uppdraget. KSL har sedan 1996 hållit samman ett nätverk för utvecklingsarbete i utsatta bostadsområden för tjänstemän i kommuner och andra aktörer på central och regional nivå. Aktiviteterna intensifierades under 1997-99 i samband med de så kallade Blommanpengarna och Ytterstadssatsningen i Stockholms stad. Syftet med nätverket är att erbjuda ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte, samt stimulera till diskussioner. Mötena kompletteras med utbildnings- och konferensverksamhet kring integrations- och segregationsrelaterade frågor.

Ett nätverk för regionala aktörer har formats under 1999, där Regionplane- och trafikkontoret, länsstyrelsen samt Stockholms stad ingår tillsammans med KSL:s representant. Man samordnar aktiviteter och delar på kostnader för gemensamma arrangemang för att undvika dubbelarbete.

Länsstyrelsen, KSL, Regionplane- och trafikkontoret samt Integrationsverket arrangerade en stor konferens kring integration för ökad tillväxt och sysselsättning hösten 99, där man beslöt att bilda någon form av näringslivsnätverk med länsstyrelsen som sammankallande.

Kommunförbundet i Kronobergs län bedriver sedan många år en verksamhet för fortbildning och erfarenhetsutbyte inom området.

I Västra Götalandsregionen har ett brett nätverk bildats för hälsofrämjande arbete bland barn och ungdom. Initiativtagare är programområdet barn och ungdom inom folkhälsoarbetet i Västra Götalandsregionen. Syftet med nätverket är att i samverkan skapa ett forum där folkhälsoarbetet för barn och ungdomars hälsa kan utvecklas, bland annat med ett integrationspolitiskt perspektiv. Nätverket är i uppbyggnadsskedet.

Ett gammalt exempel på regional samverkan är de nätverk som består av kommunernas flyktingmottagande personal och som sedan av mitten av 80-talet arbetat med erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Arbete med mångfald

Länsstyrelsernas arbete

De flesta länsstyrelser arbetar med mångfaldsplaner både internt och externt, vilket framgår både av svaren på den enkät som sändes till länsstyrelserna under hösten och av de särskilda rapporter som återfinns som bilagor till denna rapport.

Flera konstaterar att det interna mångfaldsarbetet är nödvändigt - både för att skaffa sig egen erfarenhet och för att vara trovärdig utåt. Av den rapportering som Integrationsverket tagit del av kommer mångfaldsarbetet att intensifieras under innevarande år - i Östergötlands län som ett resultat av att arbeta i nätverk, i Stockholms län som ett större fristående projekt med stöd av medel från Utvecklingsrådet.

Kommunförbunden

Integrationsverket är, tillsammans med Svenska Kommunförbundet medarrangör i en utvecklingsdag för förtroendevalda, chefer och personalansvariga i Sveriges kommuner och kommunala bolag. Dagen arrangeras på 10 olika platser i Sverige under tiden januari till mars år 2000. Utvecklingsdagen, som har rubriken »personalförsörjning - mångfald - ledarskap« pekar på teori och praktik kring ökad mångfald inom offentlig sektor. Den nya lagen mot etnisk diskriminering i arbetslivet kräver aktiva åtgärder för ökad etnisk mångfald och syftet är att bidra med stöd och hjälp i detta arbete hos ansvariga politiker och tjänstemän i kommunerna.

Integrationsverket har också medverkat i en konferens för kommunstyrelseordföranden arrangerad av Kommunförbundet i Västmanlands län. Syftet var att belysa mångfalden som en positiv faktor i framtidens arbetsliv

Kommentarer till inkomna rapporter

Förutom storstadslänsstyrelserna har elva länsstyrelser lämnat skriftliga rapporter om sin verksamhet under 1999. Två av dessa rapporter bifogas för att ge exempel på hur länsstyrelser utanför storstadsregionerna kan arbeta.

I underlaget för nedanstående kommentar har – förutom skriftliga rapporter och enkätsvar – också ingått telefonintervjuer med några länsstyrelser.

Gemensamma drag

Det är vanligt att länsstyrelserna inlett sitt arbete med en kartläggning av sitt län – både för att orientera sig om vad som behöver göras och för att identifiera intressanta samverkanspartners.

När sedan nätverk bildas som ett led i det fortsatta arbetet visar det sig ofta att nätverken omgående genererar projekt eller andra verksamheter.

Påfallande många länsstyrelser har prioriterat arbetslivet i sitt arbete för att främja integration – några lyfter in integrationsfrågorna i de regionala tillväxtavtalen, andra bildar regionala nätverk med de aktörer som har en nyckelroll i arbets- och näringsliv. Flera har i detta sammanhang valt att samverka med IFS – Internationella Företagarföreningen i Sverige – och starta rådgivningscentra för att stöda enskilda företagare med utländsk bakgrund.

Arbetet med mångfald och mångfaldsplaner har också för flera en klar inriktning på arbetslivet – både det privata och den offentliga sektorn.

Flera länsstyrelser stöder ekonomiskt projekt med inriktning på arbetsmarknaden, vilket har möjliggjort ett igångsättande.

Storstadslänsstyrelserna

Som framgår av storstadslänsstyrelsernas egna rapporter har en livlig verksamhet satts igång under året. På grund av den begränsade tid som stått till förfogande befinner man sig fortfarande delvis i en kartläggnings- och uppbyggnadsfas, vilket gör att en bedömning av effekterna av arbetet ännu inte kan göras.

Liksom i många övriga län är arbetsmarknad och arbetsliv ett prioriterat område i storstadsregionerna.

I Skåne län lyfts också arbetet mot främlingsfientlighet och rasism fram, med fokus på attityder mot islam och muslimer.

Sammanfattande slutsatser

Ett perspektivbyte inom politikområdet

Det är aldrig okomplicerat att byta tankemönster och det är just detta som övergången från invandrarpolitik till integrationspolitik handlar om. Det invandrarpolitiska tänkesättet har varit förhärskande i mer än tjugo år och för de flesta »icke-specialister« är det inte självklart att integrationspolitik handlar om något annat än »invandrarfrågor« och flyktningmottagning. Att förändra sättet att tänka till ett integrationspolitiskt perspektiv kräver ett omfattande förankringsarbete som ännu bara har påbörjats.

Vi vill också peka på den paradoxala situation som kan uppstå när särskilda integrationsexperter anställs, vilken kan jämföras med erfarenheterna av att anställa jämställdhetsexperter. Även om detta kan vara nödvändigt för att komma igång med arbetet kan det i sämsta fall användas som alibi för att övriga anställda kan släppa det integrationspolitiska perspektivet i sin verksamhet. Syftet med integrationspolitiken är ju det motsatta – att det integrationspolitiska perspektivet ska återfinnas inom alla samhällsområden.

Integrationsverkets eget behov av regionala nätverk

Under det år som gått har Integrationsverket kommit att betrakta fungerande regionala nätverk som en viktig förutsättning för sin egen verksamhet. Sådana nätverk utgör kanaler för att sprida information och förankra budskap, är naturliga fora för att diskutera frågor och lösa problem. De kan dessutom bidra med underlag för att få en bild av det nationella läget inom olika samhällsområden. Därför tolkar vi det krav på fortsatt återrapportering av regional samverkan i Integrationsverkets årsredovisning som en välkommen permanentning av uppdraget.

Länsstyrelserna, i egenskap av statens företrädare i regionerna, har ansvaret för att också företräda och förankra den statliga integrationspolitiken inom sina ansvarsområden. De har dessutom förgrenade nätverk i sina län och kan göra fördjupade analyser av både vad som behöver göras och med vilka man bör samverka.

Nödvändigheten av att ha ett uppdrag

En förutsättning för att länsstyrelserna ska fylla denna viktiga funktion är att de får tydliga uppdrag. Flera av länsstyrelserna har påpekat detta både vid möten och i svaren på enkäten. Det visar sig också att de allra flesta har påbörjat ett arbete med mångfaldsplaner i och med att de fått ett tydligt uppdrag. Därför är det glädjande att också länsstyrelserna utanför storstadslänen fått ett tydligare uppdrag i årets regleringsbrev.

Integrationsperspektiv kan föras in i redan existerande samverkansgrupper

Flera länsstyrelser har börjat tillämpa integrationsperspektivet i redan existerande samverkansgrupper – exempelvis inom ramen för de regionala tillväxtavtalen.

I arbetet inom ramen för de europeiska socialfonderna – ESF – föreslås att en av de tre beredningsgrupper som ska knytas till den svenska Övervakningskommittén ska ha ett särskilt ansvar för integrations- och mångfaldsfrågor. De regionala partnerskapen som ska arbeta med de nya mål 3-programmen i anslutning till detta torde kunna utgöra en lämplig plattform för de länsstyrelser som vill bevaka integrations- och mångfaldsperspektivet. Integrationsverket kommer aktivt att driva denna tanke.

Det visar sig ofta lika fruktbart att föra in det integrationspolitiska perspektivet i de grupper/nätverk som redan finns som att skapa nya nätverk.

Det tar tid

Det handlar här om en process i flera steg, där förankring av ett nytt perspektiv bara är inledningen. Därefter följer en kartläggning av inom vilka samhällsområden regional samverkan är angelägen och kan leda framåt. I steget därpå utformas själva samverkan som sedan ska leda fram till ett avläsbart resultat. De länsstyrelser som inlett sitt arbete redan för ett par år sedan är också de som nått längst. De effekter som kan avläsas redan nu återfinns i olika styrdokument, i form av prioriteringar, viljeinriktningar och målformuleringar samt i ett antal påbörjade projekt.

Integrationsverket avser att följa utvecklingen under kommande år.

Bilagor

Enkäten
Enkät svar
Stockholms länsstyrelses rapport
Skåne läns rapport
Västra Götaland
Uppsala
Östergötland

ENKÄTUNDERSÖKNING AV REGIONAL SAMVERKAN FÖR ATT FRÄMJA INTEGRATIONEN

Till dig som besvarar enkäten.

De integrationspolitiska målen innebär i sammanfattning att samhället ska fungera för alla invånare – oavsett etnisk eller kulturell bakgrund.

Idag har vi ett samhälle som i stora delar är uppbyggt kring ett underförstått antagande om att alla invånare är födda och uppvuxna i Sverige med en helsvensk bakgrund, vilket gör att många samhällsstrukturer stänger ute dem som inte har den bakgrunden. Att anlägga ett *integrationspolitiskt perspektiv* innebär bland annat att pröva de samhällsstrukturer vi bygger upp mot det faktum att stora delar av befolkningen idag inte har en helsvensk bakgrund. *Mångfald* kan inrymma olika komponenter, kön, ålder, bakgrund. Integrationsverkets fokus är mångfald i fråga om etnisk och kulturell bakgrund.

Mot bakgrund av Integrationsverkets uppdrag att till regeringen rapportera om hur man på regional nivå samverkar för att främja integrationen ber vi er besvara följande frågor. Om det är svårt att fylla i formuläret är ni välkomna att ringa eller maila till:

Lena Horgby

Christina Lindblom

Tel: 011- 36 13 34   Tel: 011- 36 13 26

e-mail: lena.horgby@integrationsverket.se

christina.lindblom@integrationsverket.se

Enkäten besvarad av länsstyrelsen i ..... län

1. Deltar länsstyrelsen i någon form av regional samverkan med syfte att främja integrationen?

Nej

Ja

Om "ja" - :

Med vilka andra samverkansparter?

.....
.....
.....

Vad vill man uppnå med samverkan?

.....
.....
.....

Vilka aktiviteter består samverkan i?

.....
.....
.....

Vilken roll har länsstyrelsen när det gäller regional samverkan för att främja integration? (Ex. initiativtagare/ samrådspart/ utbildare mm)

.....
.....
.....

Hur kan rollen utvecklas?

.....
.....
.....

2. Bedrivs något arbete med mångfald/ mångfaldsplaner på länsstyrelsen internt?

Ja

Nej

Om ja - beskriv hur!

.....
.....
.....
.....

Om ni har någon dokumentation kring regional samverkan i integrationsarbetet tar vi tacksamt emot den!

Om både fråga 1 och 2 besvarats med nej ber vi er svara på följande frågor:

3. Vilken roll skulle länsstyrelsen kunna ha i ert län för att utveckla samverkan för att främja integration?

.....
.....
.....
.....

4. Vilka är de främsta hindren för att länsstyrelsen skulle kunna spela en aktiv roll i regionalt samverkansarbete kring integrationsfrågor?

.....
.....
.....
.....

5. Finns det någon annan regional aktör som bedriver integrationsfrämjande arbete i ert län? Vilken/vilka?

.....
.....
.....

På vilket sätt?

.....
.....
.....

Övriga kommentarer:

.....
.....
.....
.....
.....

**Vem/vilka är den/de lämpligaste kontaktpersonen/erna hos er för
dessa frågor?**

.....
.....

Uppgiftslämnare.....

Befattning.....

Telefonnr.....

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Bilaga 2

Redovisning av enkätsvar

(Deltar länsstyrelsen i någon form av regional samverkan i syfte att främja integrationen?)

JA: Gotland, Halland, Jönköping, Kronoberg, Norrbotten, Södermanland, Uppsala, Värmland, Västmanland, Örebro, Östergötland (11 st)

NEJ: Blekinge (ska börja), Dalarnas, Gävleborgs, Jämtlands, Kalmar, Västerbottens och Västernorrlands län (7 st.)

Om ja - med vilka andra samverkanspartner?

Kommunerna i respektive län, Kommunförbundet, Landstinget, LAN, Handelskammaren, Industri- och Handelskammaren, ALMI Företagspartner, företagarna i länet, Nyföretagarcentrum, Hushållningssällskapet, LO-facken, SAF regionalt, TCO - rådet, Svenska EU - programkontoret, Miljöforum, Stiftelsen Hallandsturist, Kooperativ Utveckling Halland, Halmstads Näringslivs AB, Högskola/ Universitet, andra enheter på länsstyrelsen, idrottsförbund, samarbetsorganisationen för länets invandrarföreningar, Tillväxt Kronoberg, 30 offentliga myndigheter i Östergötlands län.

Vad vill man uppnå med samverkan?

Kartläggning av läget och det arbete som bedrivs i länet, erfarenhets- och informationsutbyte, optimal resursanvändning, samsyn på frågorna, ändra perspektiv från socialpolitik till arbetsmarknad/ näringsliv, snabbare inträde på arbetsmarknaden och ökad egenförsörjning för personer med utländsk bakgrund, kraftsamling kring invandrares inträde i arbetslivet och som egenföretagare, rådgivning till nya företagare, inrätta IFS-kontor, initiera arbetet med mångfaldsplaner inom offentlig sektor, utgöra stöd för varandra, attitydpåverkan.

Vilka aktiviteter består samverkan i?

Inventering av det som pågår i länet, kartläggning av invandrares situation i länet - på arbetsmarknaden och socialt, nätverksträffar för att sammanställa och utbyta erfarenheter, sprida goda exempel, föredrag, seminarier, konferenser och andra utbildningsaktiviteter, marknadsföring av invandrares kompetens, ge nyföretagarstöd,

stimulera kooperativa driftformer, få med integrationsaspekter i det regionala tillväxtavtalet, ta fram program för integration i länet, föreslå åtgärder.

Vilken roll har länsstyrelsen när det gäller regional samverkan för att främja integration?

Samrådspart (7 st.), initiativtagare((6 st.), informatör, samordnare, genomförare, pådrivare, administrera nätverket, oklar.

Hur kan rollen utvecklas?

Bygga upp ett nationellt nätverk, oklart men växer fram i samverkansarbetet, samordna arbetet inom olika samhällssektorer i länet, vidga perspektiven, utveckla gemensamma aktiviteter och projekt, bygga upp kunskap, bevaka de nationella målen, ta med näringslivet i nätverksarbetet, kan bara utvecklas om länsstyrelsens uppdrag blir tydligt och kopplas till resurser.

Bedrivs något arbete med mångfald/ mångfaldsplaner på länsstyrelsen internt?

JA: Dalarna, Gävleborgs, Jönköpings, Kalmar, Norrbottens, Södermanlands, Uppsala, Västerbottens, Västernorrlands(ska börja), Västmanlands, Örebro och Östergötlands län. (12 st.).

NEJ: Blekinge, Gotland, Halland (ska påbörjas), Jämtland, Kronoberg, Värmland (6 st.).

Om ja - beskriv hur!

Har börjat tänka på mångfald vid rekrytering, information till samtliga anställda, upprätta handlingsplan, upprätta mångfaldsplan, upprätta handlingsplan för etnisk mångfald, utse mentorer för anställda med utländsk bakgrund, främja mångfald vid anställningar, vävs in i jämställdhetsarbetet, interninventering, interninventering av utbildningsbehov, skriva in integrationspolicy i samverkansavtalet, Östergötland bedriver pilotprojekt för att utveckla metoder och modeller för mångfaldsarbete inom länsstyrelserna med stöd av Utvecklingsrådet för den statliga sektorn.

Vilken roll skulle länsstyrelsen kunna ha i ert län för att utveckla regional samverkan för att främja integration?

Några har här hänvisat till de svar som länsstyrelserna skickat till regeringen 1998 som svar på landshövdingeuppdraget.

Initiera, samordna och utveckla olika typer av samverkan, bilda nätverk, följa upp läget i länet, rapportera om läget och utvecklingen i länet, stödja andras arbete med integration och mångfald, anställa karismatisk integrationsexpert med stort kontaktnät, ta upp mångfaldsperspektivet i alla sammanhang där länsstyrelsen har en roll, utarbeta integrationsstrategi, arrangera konferenser, utveckla dialog med företag och organisationer i länet.

Vilka är de främsta hindren för att länsstyrelsen skulle kunna spela en aktiv roll i regionalt samverkansarbete kring integrationsfrågor?

Resurser (12 st.), tydligt uppdrag, inget reellt inflytande, svårt att opponera mot misslyckad integrationspolitik - speciellt på arbetsmarknaden, kompetens.

Finns det någon annan regional aktör som bedriver integrationsfrämjande arbete i ert län? Vilken/ vilka?

Kommunerna, LAN, ev. Landstinget, Kommunförbundet, Försäkringskassan, Skattemyndigheten.

På vilket sätt?

Håller samman nätverk och initierar projekt, ordnar konferenser och studieresor, anställer invandrare inom ramen för utvecklingsprojekt.

Övriga kommentarer

Den pågående kartläggningen bekräftar behovet av samordning i länet, det borde vara bättre samverkan mellan Integrationsverket och länsstyrelserna vad gäller statsbidrag och projektstöd, arbetet är bara påbörjat - det är svårt att ge fylliga svar i enkäten, Vår länsstyrelse har tappat den överblick vi skaffade i samband med landshövdingeuppdraget. Det finns risk för att uppdraget snarare får negativa effekter om det inte tillförs resurser, minimikrav för en resurs är 700.000:- = person och projektmedel.

Enheten för mångfald
och integration
Sam Yildirim

Länsstyrelsens integrationsarbete 1999

Länsstyrelserna i Stockholm, Skåne och västra Götalands län har sedan den 1 januari 1999 ansvar för att i samverkan med Integrationsverket arbeta för att främja integration på regional nivå. De övergripande målen för arbetet är att

- främja lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund
- förebygga och motverka främlingsfientlighet, rasism och diskriminering
- främja samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans som alla, oavsett bakgrund, ska vara delaktiga i och medansvariga för.

Hur har resurserna använts?

Fyra personer har anställts under sensvåren 1999 för att arbeta med integrationsfrågor. Verksamheten har organiserats i enheten för mångfald och integration inom Länsstyrelsens socialavdelning.

Verksamhetsområden och Länsstyrelsens roll

För att uppnå integrationsmålen har följande verksamhetsområden bedömts vara mest centrala att arbeta inom.

- Arbetsmarknad och tillväxt
- Utbildning – svenska språket
- Ungdomsarbete
- Opinionsbildning
- Mångfaldsarbete

Det operativa ansvaret för integrationsprocessen ligger på kommunerna. Länsstyrelsens roll och insatser är främst att verka för samordning mellan Integrationsverket, andra statliga myndigheter, kommuner och frivilliga organisationer. En viktig uppgift är att stimulera och entusiasmera olika aktörer. Det kan ske genom kunskapsförmedling, bildande av olika nätverk, deltagande i arbetsgrupper och konferenser. Länsstyrelsen kan även vara initiativtagare till olika samverkansgrupper på olika nivåer inom skilda områden – både internt och externt.

Länsstyrelsen ser även som sin roll att samla, följa upp och värdera regionala integrationsprojekt som pågår i länet samt att sprida de goda exemplen vidare.

Viktigaste prioriteringar under 1999

Följande arbetsområden har prioriterats det första året.

- Uppbyggnad av kunskapsbank
- Arbetsmarknad och tillväxt
- Ungdomsarbete

Länsstyrelsen har även under 1999 påbörjat ett internt mångfaldsarbete. När det gäller opinionsbildning har vi anordnat olika seminarier tillsammans med andra aktörer och tagit initiativ till nätverk för det fortsatta arbetet.

Inom de olika områdena har insatserna främst bestått av inhämtning och återföring av kunskaper, anordnande av och deltagande i konferenser och seminarier, bildande av nätverk, upparbeta kontakter, ansökt om projektmedel och i viss mån påbörjat och drivit projekt i samarbete med andra.

Uppbyggnad av kunskapsbank – genomförda insatser och syfte

1. I syfte att ***samla kunskap och sprida goda exempel*** om integrationsprojekt i länet har Länsstyrelsen samlat in vilka insatser och projekt som bedrivs, har bedrivits och kommer att bedrivas av länets kommuner. 23 av länets 26 kommuner skickade in uppgifter om 123 projekt. Tolv projekt som representerade nytänkande och/eller integrationsperspektiv valdes ut för fördjupning. Dessa projekt besöktes och projektledning och deltagare intervjuades.

Kartläggningen resulterade i en rapport "Kommunala integrationsprojekt i Stockholms län U Nr 17". Över 350 exemplar har delats ut.

Länsstyrelsen kommer under år 2000 att hålla en konferens om intressanta projekt. Rapporten utgör även underlag för fortsatta uppföljningar om integrationsarbetet i länet.

Arbetsmarknad och tillväxt – genomförda insatser och syfte

1. För att ***främja tillväxt och sysselsättning*** för människor med utländsk bakgrund i länet har Länsstyrelsen tagit initiativ till ett nätverk med regionala aktörer på arbetsmarknadsområdet.

Under 1999 har nätverket anordnat en konferens under temat tillväxt och sysselsättning. Drygt 100 personer från olika intresseområden deltog. Konferensen har dokumenterats och för att sprida den information som kom fram finns dokumentationen tillgänglig på Internet.

2. I syfte att ***förbättra kreditmöjligheterna*** för i andra länder kreditvärdiga människor med utländsk bakgrund, har Länsstyrelsen bildat en arbetsgrupp. I arbetsgruppen deltar representanter från Länsstyrelsen, ALMI Företagspartner Stockholm, Internationella Företagarföreningen i Sverige,

(IFS) samt Handelsbanken Region Stockholm. Arbetsgruppen undersöker möjligheterna att underlätta kreditprövningen i Sverige för människor med utländsk bakgrund. Målet är att en invandrad person, som har bankkredit i sitt hemland, skall kunna genom bankgaranti från hemlandet riktad till en svensk bank få tillgodogöra sig motsvarande kredit även i Sverige. Idén är prövat hos Bankinspektionen, Bankföreningen och ovannämnda samarbetsgruppen och bemöts positivt.

Under 1999 har arbetsgruppen initierat en pilotstudie för att se vilka svårigheter respektive möjligheter som finns. I studien deltar en person med utländsk bakgrund som vill starta eget företag i Stockholm. Deltagarna i arbetsgruppen försöker utifrån egna kompetensområden hjälpa honom att få tillgång till sitt hemlands krediter. Studien pågår.

Ungdomsarbete – genomförda insatser och syfte

1. **Lugna Gatan junior** har till syfte att motverka social utslagning och utanförskap bland yngre mellan 15-19 år som befinner sig i riskzon eller i kriminalitet. Det sker genom att s.k. Lugna Gatan värdar utbildas, examineras och anställs för att arbeta aktivt på fältet. Länsstyrelsen är projektsamordnare. Projektsamordnaren ansvarar för övergripande finansiering, kontakter med Länsarbetsnämnden och EU, planering av utbildningsomgångar, kontakter med nya samverkanspartners, kommuner, stadsdelsförvaltningar, sponsorer och andra uppdragsgivare, spridning av information inom länet, landet och EU.

Lugna Gatan värdarna kartlägger ungdomssituationen i området de ska arbeta i. Värdarna fångar upp de ungdomar som de bedömer befinna sig mest i riskzon. 10-20 juniorer per grupp. 90 procent av dessa ungdomar söker själva till Lugna Gatan med en förfrågan om att starta juniorverksamhet. Juniorerna utbildas, åker på läger man har personliga- och gruppsamtal om droger, attityder, kriminalitet, hot, konflikthantering och familjeproblem. Det bedriv också idrottsträning, arrangemang av discon för andra ungdomar, föreläsningar, studiebesök, roliga aktiviteter (ex. grillkvällar, TV-kvällar).

Under 1999 har Lugna gatan etablerat verksamhet i

- ‡ Flemingsberg - "Centrum för Samverkan"
- ‡ Fittja "Fittja-projektet",
- ‡ Rågsved "storstadssatsningen"
- ‡ Tensta "storstadssatsningen"
- ‡ Rinkeby "storstadssatsningen" samt bostadsbolagen
- ‡ Solna centrum "ungdomsnätverket" samt Piren (fastighetsägaren för centrumanläggningen)

Andra initiativ under 1999: Alla stora bostadsbolagen i länet bidrar med kontaktpersoner för eventuellt snabb hjälp vid byte av lägenhet för värdar som är hotade i sitt arbete. Länspolisen har upprättat ett policydokument

som uttalar att kontaktpersoner inom olika närpolisområde ska tillhandahållas lokal för varje Lugna Gatan Juniorgrupp. Dessa poliser ska bistå med utbildning, informationshämtning, stöd vid hotfulla situationer m.m. KRIS, kriminellas revansch i samhället, kommer att samverka kring studiebesök och erfarenhetsförmedling

Lugna gatans omfattning: Antal anställda värddar: ca. 70
Antal frivilliga i Lugna Gatan : 250. Omsättning ca. 20 Mkr

Lugna Gatan kommer att utvärderas av BRÅ.

2. **Lugna Gatans styrelse** är en plattform för Lugna Gatans verksamhet som drivs av Fryshuset och Länsstyrelsens enhet för mångfald och integration. Landshövdingen sitter som ordförande i styrelsen. Styrelsen tar egna initiativ kring ungdomsprojekt t.ex. ungdomssatsningen på Vattenfestivalen, informationssatsningar m.m.

Länsstyrelsens är initiativtagare, samordnare samt genomför respektive planerar en stor del av de frågor som styrelsen driver. Styrelsen har bl.a. initierat särskilda samtal kring ungdomar som rånar ungdomar. Detta har utmynnat i en särskilt satsning från år 2000. "Projektet ungdomsrån" samordnas av Länsstyrelsen. Citypolisens ungdomsrotel, Stödcentrum för Unga Brottsoffer, KRIS, Fryshuset och projektledare från Lugna Gatan samlas för att tillsammans utveckla nya arbetsmetoder.

3. **Utbyte med Exit** – avhopparverksamhet för skinnskallar och nazister. Fryshuset och Länsstyrelsen samverkar kring att knyta samman Lugna Gatan och Exit för att skapa former för Lugna Gatan att ta emot killar och tjejer med förflutet inom olika rasistiska organisationer. Dessutom diskuteras uppbyggnad av nätverk över landet och Norden. Samverkan kommer att utvecklas mer under 2000. Länsstyrelsens roll är att påverka och sprida information kring dessa frågor.
4. **Det goda företaget** – syftet är att engagera företag att sponsra integrationsprojekt med pengar, praktikplatser, mentorer, erfarenhetsutbyte m.m. Länsstyrelsens roll har varit initiativtagare, samordnare och samverkar med reklam- och PR-byråer i länet.
5. I syfte att utforma delar av den nya lärarutbildningen har Länsstyrelsen initierat en **samverkan med Lärarhögsskolan** och deras satsning "Multiversitetet". Genom ett antal samtal har en grupp bildats som ska samverka för att utforma delar av den nya lärarutbildningen.

Lugna Gatan kommer att förmedla hur man arbetar med engagemang som den viktigaste grunden i förändringsarbete och relationer med ungdomar.

Internt mångfaldsarbete – genomförde insatser och syfte

1. För att fullfölja regeringsuppdraget att statliga myndigheter ska se över den **etniska mångfalden** har Länsstyrelsen påbörjat en kartläggning om hur de anställda inom myndigheten representerar länets befolkningssammansättning. Syftet med kartläggningen är att få igång en tankeprocess hos de anställda inför det kommande interna mångfaldsarbetet.

Ca 200 (av 427) intervjuer med de anställda har genomförts under 1999. Information om intervjuerna läggs ut på Länsstyrelsens interna informationskanaler. Genomgång av frågorna och det kommande arbetet sker på alla enheter.

2. För att ta fram ett förslag för internt mångfaldsarbete har Länsstyrelsen både tagit kontakter och gjort olika studiebesök för att få information om hur sådant arbete kan bedrivas samt finansieras.

Opinionsbildning – genomförda insatser och syfte

Länsstyrelsens arbete med opinionsbildning berör kontakter med många olika organisationer, trossamfund, skolor m.m. Länsstyrelsens roll i detta arbete gäller framför allt att bidra med kunskap och erfarenheter men det kan också vara av stödjande och uppmuntrande karaktär. Under 1999 har ett stort antal kontakter tagits men vi är fortfarande i ett inledningsskede. Nedan följer några exempel på genomförda insatser. De visar bredden på hur arbetet med opinionsbildning kan se ut.

1. Under temat religion som integrationsfaktor har Länsstyrelsen haft samtal med **religionsdialoggruppen "judar, kristna, muslimer"** för att tillsammans definiera ett förhållningssätt utifrån ett integrationsperspektiv. Syftet är att fånga upp viktiga grupper i opinionsarbetet men också att utbyta kunskap och erfarenheter.

Religionsdialoggruppen arrangerade i samarbete med Länsstyrelsen i november 1999 en konferens i riksdagshuset om religion som integrationsfaktor.

2. Länsstyrelserna i Skåne och Stockholms län har etablerat **samarbete med Islamic center** i syfte att motverka fördomar om islam och stereotypa föreställningar om muslimer. Ett broschyrmaterial är under utarbetande under ledning av Islamic center. Ett flertal muslimska intellektuella och islamologer kommer att vara skribenter. Materialet kommer att ligga till grund för ett fortsatt arbete för att motverka fördomar.
3. **"Gud har 99 namn"** är en planerad utställning om det mångreligiösa Sverige. Utställningen genomförs av Kulturhuset och "Worldwide Wisdom". Projektet stöds ekonomiskt av integrationsverket.

Länsstyrelsen stödjer utställningen och bidrar till utskick av material.

4. Inför förestående **moskébygge i Tensta** har Länsstyrelsen förmedlat erfarenheter från forskning och tidigare liknande projekt.
5. Pensionärernas riks organisation ska inleda samarbete med olika invandrarorganisationer och har fått ekonomiskt stöd av Integrationsverket till detta. Länsstyrelsen har medverkat vid möten och föreläst om fördomar och attityder i syfte att underlätta samarbetet.
6. För att skapa en **ökad medvetenhet hos blivande journalister** om massmedias roll och rapportering i en globaliserad och mångkulturell värld har Länsstyrelsen hållit föredrag på Journalisthögskolan.

Rekryteringen till Journalisthögskolan sker i dag från en begränsad grupp i samhället. Detta gör att en majoritet av eleverna har svensk medelklassbakgrund och är mycket unga. På grund av det genomslag som media har är det viktigt att försöka öka mångfalden i rekryteringsbasen till journalistutbildningen. Detta har även uppmärksammats av Högskoleverket.

7. En kommunal del i Huddinge tog initiativ till en konferens riktad till **kvinnor med utländsk bakgrund**. Kvinnor från hela länet deltog. Konferensens syfte var att öka kvinnornas delaktighet i samhällslivet.

En slutsats av kartläggningen av kommunernas projekt inom integrationsområdet var att få projekt riktades till kvinnor med utländsk bakgrund. Konferensen kändes därför angelägen och Länsstyrelsen deltog därför aktivt genom att förmedla kunskap och erfarenheter från andra liknande initiativ i länet.

8. Länsstyrelsen har gått in och stött en **projektidé om boendeinflytande** och delaktighet i Solna. Därefter har vi även hjälpt till att planera idén i en stadsdel i Botkyrka (Fittja).

Integrationsråd - metodutveckling av Länsstyrelsens arbete

Länsstyrelsen kommer att samla representanter från grupper som arbetar aktivt med integrationsfrågor i ett råd. Integrationsrådet syftar till att ventilera frågeställningar som är aktuella för Länsstyrelsens fortsatta arbete och bidra med nya frågeställningar.

Kontakt har hittills tagits med afrikanska akademikergruppen, Mångkulturellt Centrum, Kulturföreningen Diggante och nätverket Fackligt Aktiva Invandrare för medverkan i rådet. Fler tänkta deltagare kommer att kontaktas under år 2000.

STIG – Storstadslänsstyrelsernas integrationsgrupp – utbyte av erfarenheter
Länsstyrelserna i storstadslänen har påbörjat ett samarbete i syfte att tillsammans planera och utveckla integrationsarbetet och det interna mångfalds-

arbetet. Vi kommer att dela med oss av erfarenheter, göra studiebesök, samla gemensam kunskap, stödja varandra etc.

Storstadsdelegationen

Länsstyrelsen är representerad i storstadsdelegationens referensgrupp där vi bidrar med erfarenheter och kunskaper.

Samverkanspartners

Länsstyrelsen ser som sin främsta uppgift att lyfta fram det arbete som under en lång tid bedrivits i länet för att främja integrationen mellan olika intressen och kulturer samt att vara en samordnade länk för det fortsatta arbetet. Inledningsvis har vi därför satsat på att etablera kontakter med de många aktörer som finns inom myndigheter, organisationer, trossamfund, föreningar m.fl. på olika nivåer.

Under 1999 har Länsstyrelsen bland annat etablerat kontakt med Länsarbetsnämnden, Kommunförbundet Stockholms län, Landstingets regionplane- och trafikkontor, Stockholms stad integrationsförvaltning, Högskoleverket, Socialstyrelsen, ALMI företagspartner Stockholm AB, NUTEK, Mångkulturellt Centrum, Diskrimineringsombudsmannen, Kulturdepartementet, länspolisens m.fl.

Inom ramen för Lugna gatan samarbetar Länsstyrelsen bland annat med Fryshuset, en rad länskommuner, bostadsbolag, länspolisens, Kriminellas Revansch i Samhället, Lärarhögskolan m.fl.

Dessutom etableras samarbete med många andra – både privata personer och anställda inom näringsliv, massmedia, organisationer och olika föreningar.

Hinder och problem

Trots att integrationsfrågorna är en ny verksamhet har Länsstyrelsen tack vare en positiv och engagerad inställning till frågorna på högsta nivå snabbt kunnat bygga kontaktnät för både det interna och externa integrationsarbetet på lokal, regional och nationell nivå.

Det tar dock tid att bygga upp en ny verksamhet och få såväl den inre organisationen som nödvändiga nätverk att fungera fullt ut. Det finns också stora förväntningar från olika håll på Länsstyrelsen där bland annat resurserna begränsar antalet åtaganden.

Bedömning av resultat

Nedlagda arbetsinsatser under 1999 har bland annat lett till att

- Länsstyrelsen fått god kunskap om de projekt som bedrivs i länets kommuner
- Juniorverksamheten inom Lugna Gatan utvidgats till att omfatta fler kommuner – både inom och utanför länet
- Länsstyrelsen etablerat kontakt med ett flertal myndigheter, organisationer, trossamfund m.fl. i det opinionsbildande arbetet
- Länsstyrelsen samordnar men också deltar i många nätverk
- Länsstyrelsen kommit igång med det interna mångfaldsarbetet.

BILAGOR

Handlingsprogram för Länsstyrelsens integrationsarbete
Kommunala integrationsprojekt i Stockholms län U:17

Kopia till Integrationsverket

Rapport till kulturdepartementet angående regional samverkan kring integration under år 1999

1. Geografiskt område

I enlighet med riksdagsbeslut sammanslogs det tidigare Malmöhus län respektive Kristianstads län till Skåne län den 1 januari 1997. Skåne är också ett av försökslänen varpå den regionalekonomiska enheten och ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna är överförda från Länsstyrelsen till Region Skåne.

Skåne län omfattar 33 kommuner med en total befolkning på mer än cirka 1,1 miljoner invånare. Av dessa har omkring 229 000 invånare utländsk bakgrund vilket motsvarar mer än 20 % av länets befolkning. Majoriteten av personerna med utländsk bakgrund är bosatta i Malmö Stad där de utgör cirka 34 % av invånarna. Andra kommuner där personer med utländsk bakgrund är koncentrerade är Helsingborg, Landskrona och Burlöv.

På Länsstyrelsen i Skåne län är verksamhetsområdet integration förlagt till planfunktionen under Samhällsbyggnadsenheten. Arbetet med den regionala samverkan kring integrationsfrågorna i länet drivs av två integrationshandläggare, en heltidstjänst samt en tjänstgöring på 75 %. Under perioden mellan den 18 oktober och den 31 december 1999 har även en projektanställd integrationshandläggare deltagit i verksamheten. Istället för att rekrytera ytterligare en handläggartjänst på heltid har den återstående budgeten brukats för projektstödande verksamhet (se bilaga 2). I Länsstyrelsens verksamhetsplan för 1999 finns ingen verksamhetsplan för integration. I april månad fastställdes dock handlingsprogrammet för det regionala arbetet med integrationsfrågor.

Vad beträffar personer med utländsk bakgrunds sysselsättning, inträde på arbetsmarknaden och delaktighet i samhället är deras förutsättningar något sämre i Skåne län vid jämförelse med övriga landet. Detta faktum medför tillsammans med bostadssegregationen i framför allt Malmö Stad att invånarna med utländsk bakgrund upplever ett alltjämt växande utanförskap.

2. Samverkansparter

I handlingsprogrammet fastställdes att Länsstyrelsens främsta samverkande aktörer skall vara kommunerna, universitet och högskolor, nyckelaktörer knutna till arbetsmarknaden samt enskilda organisationer i form av exempelvis invandrarföreningar och religiösa samfund. Under 1999 har de huvudsakliga samverkansparterna i Länsstyrelsens integrationsfrämjande arbete varit Integrationsverket, IMER (Internationell Migration Etniska Relationer) /Malmö Högskola, Arbetsförmedlingen Refugen i Malmö Stad, Arbetsförmedlingen Akademiker i Lund, Region Skåne, STIG-gruppen (länsstyrelserna i de övriga storstadsläna) samt Islamic Center i Malmö.

Övriga aktörer som Länsstyrelsen haft en dialog med och påbörjat etableringen av kontakter med är Länsarbetsnämnden, Information och Utbildning, Etniska Relationer (IUER) i Malmö Stad, Rosengård Nationellt Exempel, Integrationsrådet i Malmö Stad, flyktingsamordnare eller integrationsansvariga i länets

kommuner, ett antal invandrarföreningar och lokala eldsjälur i arbetet med integrationsfrågor samt ett flertal andra aktörer som bedömts vara viktiga i den regionala samverkan kring integration i Skåne län.

2.1. Integrationsverket

2.1.1. Tema/verksamhetsområde

Regional samordning/Länsstyrelsens arbete med integrationsfrågor, nätverksbyggande samt ekonomiskt stöd till integrationsfrämjande projekt

2.1.2. Syfte med samverkan

Utöver de fortlöpande arbetsmötena kring regional samverkan med Integrationsverket har en regelbunden dialog förts med verkets personal i Skåne för värdefullt erfarenhetsutbyte kring ovan nämnda verksamhetsområden. Integrationsverket har mot bakgrund av regeringens uppdrag åt länsstyrelserna i storstadslänen fungerat som en viktig samarbetsaktör i Länsstyrelsens arbete med att bygga upp kontaktnät samt att finna sin roll i det integrationsfrämjande arbetet på regional nivå. Vidare har ekonomiskt stöd till olika integrationsfrämjande projekt i Skåne län samordnats mellan Integrationsverket och Länsstyrelsen.

2.2. IMER/Malmö Högskola

2.2.1. Tema/verksamhetsområde

Långsiktig attitydförändring samt kunskapsuppbyggnad

2.2.2. Syfte med samverkan

Samverkan har syftat till att den forskning och kunskap som lärarna på IMER-programmet besitter kommer samhället till gagn genom kunskapsspridning bland olika aktörer som är centrala för integrationsprocessen i länet. För att bygga upp kunskapen om det aktuella tillståndet i länet har Länsstyrelsen haft en regelbunden dialog med lärarna och tagit del av deras forskning kring och rapportering om olika förhållanden som är viktiga i integrationsdebatten i Skåne. Ur högskolans perspektiv är samverkan också värdefull genom att det kan stärka länken mellan IMER-programmet och samhället i praktiken.

2.2.3. Arbetsformer

Länsstyrelsen har för kommunala handläggare samt andra handläggare inom den offentliga sektorn i länet anordnat olika temaseminarier ledda av lärare på IMER-programmet. I november månad medverkade Länsstyrelsen i IMER:s arbetsmarknadsdag som syftade till att få arbetsgivare att se ett behov av IMER-kunskap och främja en efterfrågan av studenterna på arbetsmarknaden.

2.3. AF Refugen Malmö Stad, AF Akademiker Lund

2.3.1. Tema/verksamhetsområde

Mångfald i arbetslivet

2.3.2. Syfte med samverkan

Bland de personer med utländsk bakgrund som är registrerade som arbetsökande vid någon av de två förmedlingarna finns värdefull kompetens som bör tillvaratas av såväl Länsstyrelsen som andra myndigheter, kommuner och orga-

nisationer. En regelbunden dialog med nyckelpersoner på förmedlingarna vad beträffar de sökandes kompetens samt rekryteringsbehovet bland arbetsgivare har hållits. Detta har varit ett led i arbetet med att främja en ökad etnisk och kulturell mångfald inom framför allt Länsstyrelsens egen organisation.

2.3.3. Arbetsformer

Länsstyrelsen medverkar i nätverket Mångfald i Malmö som är ett projektsamarbete mellan AF Refugen och Nätverk Made in Malmö. Nätverket som samlar aktörer från såväl näringslivet som den offentliga sektorn syftar till att främja mångfald i arbetslivet.

Vidare har integrationshandläggarna informerat de arbetssökande med utländsk bakgrund vid AF Akademiker i Lund om Länsstyrelsens verksamhet och vilka yrkeskategorier som finns representerade inom myndigheten. Syftet var att väcka intresse bland de sökande för verksamheten och uppmana dem att söka utlysta tjänster vars kompetenskrav de uppfyller. Lediga tjänster inom Länsstyrelsen har regelbundet vidarebefordrats till nyckelpersoner på de båda förmedlingarna. Dessa har ombetts finna arbetssökande akademiker med utländsk bakgrund och adekvat utbildning i försök att finna praktikplatser åt dem under kortare perioder på någon av Länsstyrelsens enheter.

2.3.4. Resultat

Inga praktikplatser åt akademiker med utländsk bakgrund har kunnat ordnas på Länsstyrelsen. Detta beror framför allt på att det på de olika enheterna inom myndigheten saknat rekryteringsbehov. Vidare har det funnits en tveksamhet till huruvida de arbetssökandes utländska utbildningar motsvarat adekvat kompetens för de olika yrkeskategorierna. Det står klart att arrangemanget borde ha föregåtts med en större satsning på det interna mångfaldsarbetet, inte minst i form av utarbetandet av en grundlig praktikantpolicy.

2.4. Region Skåne

2.4.1. Tema/verksamhetsområde

Integration som tillväxtfaktor

2.4.2. Syfte med samverkan

Samverkan har skett med syfte att få aktörer knutna till det regionala tillväxtavtalet att se integration och personer med utländsk bakgrund som en viktig resurs- och tillväxtpotential. Målet har varit att få igång en process där ett integrationsperspektiv genomsyrar avtalet och dess olika insatsområden respektive klustrar.

2.4.3. Arbetsformer

Länsstyrelsen har medverkat i Region Skånes dialogkonferens, en serie arbetsmöten med representanter från ALMI, näringslivet, högskolor och universitet samt den offentliga sektorn. Syftet har varit att under mötena implementera ett integrationsperspektiv i den fortsatta arbetsprocessen.

I november månad presenterades för det skånska tillväxtavtalets partnerskap ett underlag till en tillväxtkonferens av det slag som genomfördes i oktober månad av Länsstyrelsen i Stockholms län. Underlaget godtogs med Kommunförbundet

Skåne, Integrationsverket, Länsstyrelsen, Region Skåne och Länsarbetsnämnden som arrangörer av konferensen om integration för ökad tillväxt och sysselsättning. Denna äger rum den 12 april 2000.

2.4.4. Resultat

I förslaget till Skånes regionala tillväxtavtal som presenterades för regeringen i november 1999 anges att man i den fortsatta processen ytterligare kommer att utveckla och föreslå åtgärder kring integration av invandrare ur ett tillväxtperspektiv.

2.5. STIG-gruppen (Storstadslänens integrationsgrupp)

2.5.1. Tema/verksamhetsområde

Regional samordning/Länsstyrelsens arbete med integrationsfrågor samt mångfald i arbetslivet

2.5.2. Syfte med samverkan

Genom regelbundet och ömsesidigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte har länsstyrelserna i storstadslänen fått inspiration och stöd av varandra dels i utförandet av det regionala arbetet med integrationsfrågor, dels i att finna sina roller i rollfördelningen mellan Länsstyrelsen och Integrationsverket. Mot bakgrund av regeringsuppdraget har länsstyrelserna i storstadslänen sett det som viktigt att i viss mån koordinera sina integrationsfrämjande verksamheter. Detta gäller särskilt arbetet med ökad etnisk och kulturell mångfald inom länsstyrelsernas egna organisationer vilket ger insatserna ökad legitimitet och status.

2.5.3. Arbetsformer

Under arbetsmötena med STIG-gruppen har fokuseringen hamnat på arbetet med den interna mångfalden på länsstyrelserna. I samband med mötet i november månad hämtades intryck och inspiration från andra aktörer som kommit igång med att aktivt främja den etniska och kulturella mångfalden inom sina arbetsorganisationer, i detta fall Länsarbetsnämnden i Västra Götaland, Göteborgs Stad och Volvo Lastvagnar AB.

2.6. Islamic Center i Malmö

2.6.1. Tema/verksamhetsområde

Långsiktig attitydförändring

2.6.2. Syfte med samverkan

Länsstyrelsens samarbete med Islamic Center i Malmö syftar till att höja kunskapen om islam och muslimer hos arbetsgivare och anställda inom såväl myndigheter som andra arbetsplatser. Islam är den näst största religionen i Sverige och det förekommer i majoritetssamhället mycket okunskap, fördomar, och stereotypa föreställningar om den muslimska befolkningen. För att alla skall kunna ha lika rättigheter och möjligheter i ett mångkulturellt samhälle, oavsett etnisk, religiös och kulturell bakgrund måste sådana föreställningar skinngas med hjälp av kunskapsspridning. Genom denna form av attitydpåverkan underlättas möjligheterna för i Sverige bosatta muslimer att få inträde på arbetsmarknaden.

2.6.3. Arbetsformer

Länsstyrelsen och representanter från Islamic Center har gemensamt initierat

idén till ett projekt vars utformning och struktur efterhand har tagits fram med Länsstyrelsen i Stockholms län och Integrationsverket som samverkansparter. Länsstyrelsen i Skåne län har under verksamhetsåret bistått förprojekteringsfasen med ekonomiskt stöd (se bilaga 2). Det första steget i projektet är en serie informationsbroschyrer om islam som skall produceras i samarbete med Länsstyrelsen och de övriga samverkansparterna. Därefter vidtar den mer långsiktiga processen med kunskapsspridning och attitydförändring. Arbetsformerna för detta och rollfördelningen mellan de olika samverkansparterna är fortfarande på planeringsstadiet men kommer att innebära bland annat arrangerande av konferenser och seminarier på nationell nivå.

3. Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen i Skåne län har valt att i sitt integrationsfrämjande arbete prioritera arbetsmarknad och sysselsättning som den centrala integrationsmekanismen, parallellt med ett långsiktigt arbete med att generera attitydfrämjande processer bland arbetsgivare och majoritetsamhället i övrigt.

Enligt handlingsprogrammet skall Länsstyrelsens roll i integrationsarbetet i första hand vara "samordnande, stödjande, kunskapsuppbyggande, analyserande och uppföljande". Länsstyrelsen har i en stor del av verksamheten antagit en utbildande och kunskapsspridande roll i såväl det interna arbetet bland myndighetens anställda som det externa arbetet med aktörer inom den offentliga sektorn. För att personer med utländsk bakgrund skall undgå diskriminering och få lika möjligheter till inträde på arbetsmarknaden som majoritetsbefolkningen, fordras i det integrationspolitiska arbetet en fokusering på ökad kunskapsspridning om och utbildning kring kulturmöten och mångkulturella arbetsmiljöer.

I arbetet med att bygga upp verksamhetsområdet och etablera kontaktnät inom länet har Länsstyrelsens roll som regional samordnare eftersträfvats. Vidare kan det konstateras att Skåne län i förhållande till många övriga län har särskilda problem med främlingsfientlighet, rasism och diskriminering. Mot bakgrund härav har Länsstyrelsen dels valt att i genomförda seminarier delvis fokusera på teman kring dessa frågor, dels givit ekonomiskt stöd åt projektet "Antirasistiska Filmdagar i Malmö (se bilaga 2) och deltagit i distributionen av program för filmdagarna.

4. Aktiviteter

4.1. Konferens om mångfald i arbetslivet

Som ett avstamp i det nya verksamhetsområdet genomförde Länsstyrelsen den 24 augusti 1999 en heldagskonferens med temat "Integration och mångfald i arbetslivet – hinder och möjligheter för en mångkulturell arbetsmarknad". Den breda målgruppen var såväl representanter för kommuner, landstinget och näringslivet som politiker, personer från invandrarföreningar och andra integrationsfrämjande verksamheter. Syftet var att belysa samhällets långsiktiga vinst på att öka den etniska och kulturella mångfalden i arbetslivet genom att ta tillvara den kompetens som erbjuds av personer med utländsk bakgrund.

En frilansjournalist fick i uppdrag att inför konferensen sammanställa en forsknings- och kunskapsöversikt vad beträffar pågående forskning i landet

kring integration samt etnisk och kulturell mångfald i arbetslivet (se bilaga 2).

4.2. Kunskapsserie

Under hösten 1999 genomfördes tre av fyra planerade seminarier i samarbete med lärare från IMER/Malmö Högskola. Temat för det första seminariet var "svenskhet" under ledning av fil.dr. Tom O' Dell som också höll i det andra seminariet med temat "utsikterna för ett mångkulturellt samhälle". Det tredje seminariet hölls av fil.lic. Pieter Bevelander med temat "invandrare och arbetsmarknaden". Det fjärde och sista seminariet med temat "rasism – fördomar och stereotyper" blev inställt på grund av sjukdom och uppskjutet till nästa verksamhetsår. Målgruppen för kunskapsserien var kommunala aktörer - handläggare, lärare, flyktingsamordnare med fler. Ett flertal av Länsstyrelsens anställda deltog också i seminarierna.

4.3. Seminarium för Länsstyrelsens personal

I december hölls ett seminarium för de anställda på Länsstyrelsen om att möta arabisk kultur. Föredragshållare var hemspråkläraren och eldsjälén Fawsi Khatib. Syftet med seminariet var att personalen skulle få en inblick i vad kulturmöten innebär, att det finns andra familjemönster, sociala strukturer och perspektiv på tillvaron som kan vara bra att känna till inför en ökad etnisk och kulturell mångfald på den egna arbetsplatsen.

4.4. Kartläggning av kommunala integrationsfrämjande projekt i länet

Den 18 oktober 1999 tillsattes en projektanställd integrationshandläggare för att kartlägga kommunernas insatser av integrationsfrämjande projekt i länet. Enkäter skickades ut till samtliga av länets 33 kommuner samt tio stadsdelar i Malmö Stad. 31 kommuner har svarat (ej Staffanstorps respektive Kristianstads kommun) liksom nio stadsdelar i Malmö (ej Limhamn-Bunkeflo). En sammanställning och utvärdering av materialet kommer att presenteras i form av en rapport som beräknas bli färdig för tryckning under mars månad 2000.

5. Initierade projekt

Projektet "Skriftserien om islam" i samverkan med Islamic Center, Integrationsverket och Länsstyrelsen i Stockholms län. För projektbeskrivning, se bilaga 1. För ekonomisk särredovisning, se bilaga 2.

6. Ekonomiskt stöd till integrationsfrämjande projekt (se bilaga 2)

Till följd av en indragen handläggartjänst har Länsstyrelsen under 1999 förfogat över 700 000 SEK avsedda att användas för bedrivandet av verksamheten. Budgeten har också varit avsedd att täcka ekonomiskt stöd åt av Länsstyrelsen initierade projekt eller andra projekt som Länsstyrelsen bedömt vara integrationsfrämjande. Länsstyrelsen har inte haft några formella kriterier för vem som kan ansöka om projektstöd. Mot bakgrund av den begränsade summan har det inte gjorts någon officiell kungörelse om den projektstödande funktionen, annat än via Integrationsverket som hänvisat olika sökande till Länsstyrelsen. Totalt har åtta ansökningar om projektstöd inkommit varav sex har fått bifall, en i form av upphandling av utbildning. Avslagen har skett antingen skriftligt eller muntligt.

För att en ansökan skall ha fått bifall har Länsstyrelsen krävt att projektet ifråga skall vara sysselsättningsfrämjande eller generera långsiktiga attitydförändrande processer. Vidare skall projektet inneha en långsiktighet och någon form av regional förankring. De projekt som, förutom Skriftserien om islam, Länsstyrelsen funnit uppfylla dessa kriterier och därmed bistått med ekonomiskt stöd är Antirasistiska Filmdagar i Malmö, Afrikanska Filmdagar i Kristianstad, Urban Malmö samt Africa Forums rikskonferens om invandrar- och minoritetsmedia. Länsstyrelsen har i samband med de båda filmarrangemangen samt rikskonferensen bistått med att distribuera program och trycksaker till länets övriga kommuner. Vidare har Länsstyrelsen även gjort en upphandling av provutbildningen "Kulturmöten och yrkesroller" av företaget Interkulturell utbildning i Skanör.

7. Utfall/resultat av samverkan

Från och med den 15 mars 1999 stod två integrationshandläggare till förfogande för att bedriva Länsstyrelsens regionala arbete med integrationsfrågor. Aktörer inom det integrationsfrämjande arbetet i länet efterfrågar en regional samordnare, en roll som det är naturligt för Länsstyrelsen att anta. Detta fordrar dels kunskapsuppbyggnad om förhållandena i länet, dels ett skapande av breda kontaktnät med centrala aktörer på både mikro- och makronivå. Denna uppbyggnad av myndighetens nya verksamhetsområde har visat sig vara en mycket tidskrävande process. Uppdraget i regleringsbrevet var otydligt i sin utformning vad beträffar länsstyrelsernas roller och insatser i det integrationsfrämjande arbetet. Uppbyggnaden av verksamheten har därför tagit i anspråk merparten av det första verksamhetsåret. Att efter ett år kunna peka på några mätbara resultat i samverkan med olika aktörer annat än vad som nämnts under 2.3.4. respektive 2.4.4. är mot bakgrund av ovan beskrivna förhållanden inte möjligt. Etableringen av kontaktnät och nätverk är en process som kommer att fortgå även under verksamhetsår 2000.

Den del av verksamheten som gällt ekonomiskt projektstöd är inför år 2000 nedlagd. Istället kommer en tredje integrationshandläggare att rekryteras. För att ett projekt skall vara integrationsfrämjande på längre sikt har det ofta visat sig fordra betydligt större summor i ekonomiskt stöd än vad Länsstyrelsen haft förutsättningar att kunna bistå med. De utbetalningar som gjorts hittills har varit av mer symbolisk betydelse varpå det bedömts vara en mer integrationsfrämjande insats att istället rekrytera ytterligare en handläggare.

Detta faktum understryks av att erfarenheter under 1999 visar att två handläggartjänster varav endast en avsett heltid varit otillräckligt för att bedriva verksamheten. Mot bakgrund av Länsstyrelsens regionala ansvar för samordningen av integrationsfrämjande arbete i länet innebär ännu en handläggartjänst att arbetet kan bli mer effektivt och drivas på flera olika fronter samtidigt. Viktigast av allt är dock att verksamhetsområdet ytterligare vinner länsledningens stöd och att det lyfts och blir prioriterat i myndighetens totala verksamhet. På så vis underlättas arbetet och det ger också Länsstyrelsens roll i det integrationsfrämjande arbetet på regional nivå ökad tyngd och status.

8. Förslag till förändringar/åtgärder

I samband med att integrationspolitiken i allt större utsträckning regionaliseras

och Länsstyrelsen växer i rollen som regional samordnare bör länsstyrelserna mer aktivt få kunna påverka och delta i en dialog med Integrationsverket beträffande utformningen av det integrationspolitiska arbetet och strategierna kring detta. På så vis kan länsstyrelserna effektivt pådriva integrationspolitikens utveckling och förankring på det regionala planet utifrån de specifika tillstånden och förutsättningarna i de olika länen.

Dokumentation av regional samverkan kring integrationsarbetet

1999-09-01 – 1999-12-31

**LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALAND**

Enheten för Integration och Jämställdhet

Södra Hamngatan 3, 403 40 GÖTEBORG
Telefon 031-60 50 00, Fax 031-60 51 90

<u>Innehållsförteckning</u>	sid
1. Bakgrund.....	1
2. Samverkansparter.....	1
3. Tema/verksamhetsområde.....	2
4. Syfte med samverkan.....	2
5. Länsstyrelsernas roll.....	2
6. Arbetsformer.....	3
7. Aktiviteter.....	3
8. Initierade projekt.....	4
9. Utfall/resultat av samverkan.....	4
10. Beskrivningar av problem vid samverkan.....	4
11. Förslag till förändringar/åtgärder.....	4

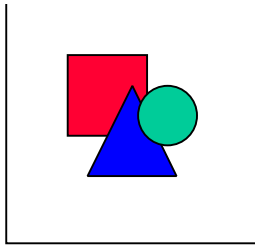
BILAGA 1

Verksamhetsplan avseende verksamhetsområde 40 INTEGRATION

BILAGA 2

HANDLINGSPLAN

Enheten för Integration och
jämsällldhet
Jesper Svensson

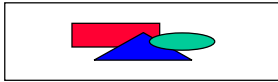
Dokumentation av regional samverkan kring integrationsarbetet

1. **Bakgrund:** Den 1 januari 1998 bildades Västra Götalands län genom en sammanslagning av Skaraborgs, Älvsborgs samt Göteborgs och Bohuslän. Västra Götalands län består av 49 kommuner och har en befolkning på 1.5 miljoner invånare vilket motsvarar 17 procent av Sveriges befolkning. Av länets invånare är cirka 168 000 invånare födda utrikes. Av dessa är 94 000 utländska medborgare. En majoritet av de invandrade samhällsmedborgarna är bosatta i "Storgöteborg" (Ale, Göteborg, Härryda, Lerum, Mölndal, Partille och Stenungsund). Övriga kommuner där många utrikes födda valt att bosätta sig är Borås, Skövde, Falköping och "Trestadsområdet" (Vänernsregion, Trollhättan och Uddevalla).

Sedan den 1 januari 1999 har länsstyrelserna i Stockholms-, Västra Götalands-, och Skåne län ansvar att i samarbete med Integrationsverket bedriva integrationsbefrämjande arbete på regional nivå. Enheten för Integration och Jämsällldhet på Länsstyrelsen Västra Götaland bildades den 1:a september förra året. Under perioden 1999-09-01 till 1999-12-31 har enheten arbetat fram en verksamhetsplan (se bilaga 1), handlingsplan (se bilaga 2), tidsplan samt en kompetensutvecklingsplan.

1999-01-01 bildades Västra Götalandsregionen. Regionen bildades genom att man slog samman Landstinget Skaraborg, Landstinget Älvsborg, Bohuslänstinget samt landstingsverksamheterna i Göteborgs Stad. Samtidigt fördes också ansvaret för regional utveckling, infrastruktur- och utbildningsfrågor samt hantering av EU:s strukturfonder över från länsstyrelsen till Västra Götalandsregionen. Regionen styrs av ett direkt valt regionfullmäktige. Sammanslagningen är på försök och skall pågå fram till 2002. Övriga försökslän i Sverige är Skåne, Kalmar och Gotlands län.

2. **Samverkansparter:** Länsstyrelsens funktion som samordnare av statliga intressen i Västra Götalands län kräver ständig dialog med andra statliga myndigheter, kommuner, Västra Götalandsregionen och andra berörda organisationer. I enhetens handlingsplan bedöms följande aktörer som särskilt viktiga; Länsarbetsnämnden, Västra Götalandsregionen,

Kommunerna, Ideella organisationer, större företag, arbetsgivare- och arbetstagarorganisationer, Universitet och högskolor samt Integrationsverket.

Hittills har enheten etablerat kontakt med Länsarbetsnämnden, Västra Götalandsregionens personalfunktion, Klubben för Internationella akademiker, Göteborgs stad, Sverige 2000-institutet, Volvo Lastvagnar AB, Kooperativ konsult och Integrationsverket. Dessutom sker samverkan med integrationshandläggarna i de andra två storstadslänen genom Storstadslänens integrationsgrupp (STIG).

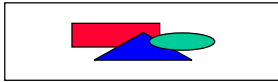
Från september till och med december har enheten även samverkat med flera enheter inom Länsstyrelsen såsom till exempel Enheten för civil beredskap, Plan- och bostadsenheten, Trafikenheten, Kulturmiljöenheten och Personalenheten. Samverkan har skett i frågor som berör integrationsområdet direkt eller indirekt såsom upprättandet av handlingsplaner för att främja etnisk mångfald, trafiksäkerhet, civil beredskap och om de så kallade "miljonprogramområdenas" framtida status, utveckling och förnyelse. Arbetet berör framför allt områden i Göteborgs stad.

3. Tema/verksamhetsområde: Med utgångspunkt från verksamhetsplanen och de övergripande målen avseende integration har enheten valt att prioritera två huvudområden, dels arbetsmarknad och företagande dels delaktighet i samhällslivet.

Övriga arbetsuppgifter med hög prioriteringsgrad är att utveckla och sprida metoder som främjar integrationen i länet, bidra till att integrationsperspektivet genomsyrar Länsstyrelsens utåtriktade arbete, etablera enheten som en resurs i länet avseende integrationsfrågor, bygga externa och interna nätverk med syfte att samordna integrationsarbetet, initiera projekt som kan bidra till den regionala utvecklingen.

4. Syfte med samverkan: De kontakter som hittills tagits aktivt från Integrationsenhetens sida har varit inriktade på arbetsmarknad och eget företagande. I etableringsfasen har syftet varit att skapa och bygga upp nätverk samt att göra enheten känd för övriga aktörer i länet. Diskussioner har också förts kring konkreta aktiviteter/projekt avseende sysselsättning och eget företagande.

5. Länsstyrelsernas roll: I handlingsplanen konstateras att Länsstyrelsens roll i integrationsarbetet inte är operativ utan mera samordnande, stödjande, kunskapsuppbyggande, analyserande och uppföljande. Det är också viktigt att identifiera och involvera fler aktörer som direkt kan arbeta med integration och jämställdhet.

6. Arbetsformer: Enheten skall arbeta för att verksamhetsmålen får genomslag i länet. Utöver att föra ut och följa upp de nationella målen kommer enheten verka för att utveckla metoder och modeller på området.

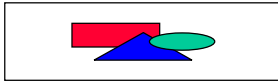
Ett främjande av de integrationspolitiska målen och en samordning av länets integrationsarbete kommer att ske genom att Länsstyrelsen deltar i och initierar interna och externa arbetsgrupper, bygger nätverk och följer upp kommunernas integrationspolitiska arbete. I ett kunskapsuppbyggande arbete skall också Länsstyrelsen söka, sammanställa och sprida kunskap hämtad från invandrarna själva och ideella organisationer.

I arbetet med strategi- och metodutveckling kommer enheten att använda sig av de erfarenheter som finns från jämställdhetsområdet. Exempelvis de erfarenheter som finns kring framtagandet av metoder för kvalitetssäkring av jämställdhetsarbetet, 3 R-metoden (representation, resurser och realia) jämställdhet i ledningssystem, mentorprogram samt jämställdhetsreflexen mm.

7. Aktiviteter: Utöver planeringsdelarna har enheten initierat och påbörjat en uppföljning av tillväxtorienterade projekt samt skapande av nätverk kring mångfaldsfrågor i arbetslivet.

Uppföljningen kommer att innehålla en sammanställning av de initiativ som länets kommuner och andra centrala aktörer i länet har gjort genom projekt, utbildningar och program för ökad tillväxt och sysselsättning hos de nya svenskarna. Med tillväxtorienterade projekt avses sådana som inriktas mot företagande och mer avancerad kompetensutveckling, exempelvis inom teknik och IT. Uppgifter har begärts in om påbörjade och avslutade projekt under perioden 1 januari 1996 till 31 september 1999 vars syfte varit företagande och avancerad kompetensutveckling. Av totalt 64 tillfrågade aktörer har cirka 60 procent kommit in med redovisningar. De inkomna svaren representerar drygt hälften av länets totalt 49 kommuner. I slutet av april beräknas den skriftliga redovisningen av uppföljningen vara klar. Dessa samlade erfarenheter kommer att vara ett viktigt underlag för Länsstyrelsens fortsatta arbete när det gäller integration och regional utveckling.

Inom nätverksbyggandet kring mångfald har enheten deltagit vid en inledande träff på Volvo Lastvagnar AB där både myndigheter, kommuner, Regionen och företag deltog. Nästa nätverksträff kommer att äga rum den 13:e april 2000 på Länsstyrelsen i Västra Götaland. Den 23 mars kommer statliga aktörer i länet att bjudas in till en nätverksträff för att diskutera de handlingsplaner som myndigheterna har fått i uppdrag att redovisa till respektive departement senast den första mars år 2000. I länet finns cirka 40 statliga myndigheter representerade. Syftet med nätverksträffen är att stämna av vilket behov som finns bland de övriga statliga aktörerna av ett forum för mångfaldsfrågor. Forumet är tänkt som en inspirationskälla för att förverkliga de planer som rapporterats till respektive departement enligt regeringsuppdraget, Kul1999/2927/IM.

8. Initierade projekt: I samband med Västra Götalandsregionens tillkomst flyttades medlen för regional utveckling över från Länsstyrelsen till Regionen. För närvarande finns det en överenskommelse mellan Länsarbetsnämnden i Västra Götaland, Länsstyrelsen i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen om att samverka avseende projektverksamhet. Enhetens projektverksamhet sker inom dessa ramar och kommer att fokuseras på de prioriterade områdena, arbetsmarknad och företagande samt delaktighet i samhällslivet. I kontakter med LAN och Regionen har behovet av sysselsättningsskapande projekt diskuterats. En svårighet för enheten är att en större del av de projektmedel som Länsstyrelsen förfogar över för innevarande år redan är in-tecknade. Detta innebär med några få undantag att enheten kan bli medfinansiärer först 2001. Till dess kan enheten erbjuda sig att ställa personella resurser till förfogande samt tillsammans med andra medfinansiärer initiera och driva projekt. I sammanhanget bör noteras att enheten bildades den 1:a september vilket påverkat tillgången till interna projektmedel.

9. Utfall/resultat av samverkan (relaterat till syftet): Enligt verksamhetsplanen för 1999 skulle mål och prestationer tas fram när enheten var bemannad och då i samråd med Integrationsverket. Under tertial tre har enheten arbetat fram verksamhets-, handlings- tid- samt kompetensutvecklingsplan. Förutom planeringsarbetet har enheten också etablerat kontakter och nätverk med flera centrala aktörer.

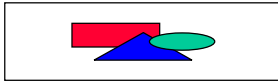
10. Beskrivningar av ev hinder för(problem vid samverkan): Integrationsfrågorna har under de senaste två åren kommit att hamna allt mer i fokus. Detta inte minst beroende på Integrationsverkets tillkomst den 1:a juni 1998. Även uppdraget till de tre storstadslänen har bidragit till utvecklingen. Från och med 1999-05-01 har Sverige även fått en ny lag mot etnisk diskriminering (1999:130) vilken bland annat kräver att arbetsgivaren aktivt skall främja etnisk mångfald i arbetslivet.

Denna snabba utveckling har också medfört att en del aktörer inte hunnit med i förändringarna vilket medfört vissa oklarheter kring rollfördelningen mellan, Invandrarverket, Integrationsverket, Länsstyrelsen, Invandrarförvaltningar och Integrationsbyråer etc.

11. Förslag till förändringar/åtgärder:

Strategier för integration

Formuleringen av integrationspolitiska strategier är en central uppgift för de instanser som samordnar integrationspolitiken. I samband med en tilltagande regionalisering av integrationspolitiken bör en strukturerad dialog om strategierna och dess innehåll föras mellan länsstyrelserna och Integrationsverket. Länsstyrelsernas regionala samordningsansvar – särskilt i storstadslänen – medför att länsstyrelserna på ett dynamiskt sätt och med hänsyn till mellan- och inomregionala skillnader kan föra ut och förankra integrationspolitiken på det regionala planet.

Lokala utvecklingsavtal

Arbetet med att ta fram lokala utvecklingsavtal mellan kommunerna i storstadslänen och Storstadsdelegationen pågår. Länsstyrelserna i storstadslänen skall senast den 1 mars 2001 till regeringen (Kulturdepartementet) redovisa på vilket sätt berörd länsstyrelse har deltagit i arbetet med utvecklingsavtalen. I detta sammanhang är det angeläget att storstadslänsstyrelserna och Integrationsverket samordnar de ansträngningar som syftar till en god förankring av länsstyrelsernas arbete gentemot kommunerna.

Organiserat kunskapsutbyte

Länsstyrelserna är en bred kunskapsorganisation som ansvarar för att regeringens och riksdagens beslut får genomslag på regional nivå. Kunskapen om den nationella politiken och närheten till viktiga regionala aktörer medför god kunskap om tillståndet i länet. Integrationsenheterna i storstadslänen får därmed en god kunskap om hur den faktiska integrationsprocessen utvecklas i relation till de nationella målen. Ett organiserat kunskapsutbyte mellan storstadslänsstyrelserna och Integrationsverket om hur integrationen lokalt utvecklas visavi de nationella målen skulle kunna utgöra ett underlag för vad som skall prioriteras inom integrationspolitiken. Ett organiserat kunskapsutbyte skulle dessutom underlätta utvärderingen av de integrationspolitiska satsningarna.

I handläggningen av detta ärende har deltagit länsöverdirektör Göran Bengtsson, beslutande och integrationshandläggare Jesper Svensson, föredragande. Övriga deltagande är enhetschef Simone Lindsten och integrationshandläggare Julio Abréu.

Göran Bengtsson
Länsöverdirektör,
Länsstyrelsen i Västra
Götalands län

Jesper Svensson
Integrationshandläggare, Enheten
för Integration och Jämställdhet

Integrationsverket
Box 6044
600 06 Norrköping

Länsstyrelsens medverkan i integrationsfrämjande insatser i Uppsala län år 1999

Enligt Regleringsbrev för budgetåret 1999 avseende länsstyrelserna skall "övriga länsstyrelser redovisa och bedöma eventuella insatser och resultat i en rapport till Integrationsverket senast den 15 februari 2000". Länsstyrelsen i Uppsala län har under 1999 deltagit i regional samverkan med syfte att främja integrationen genom följande insatser.

- Temagruppen för integration och mångkulturella resurser
- Tillväxtavtalet och
- Mångfaldsgruppen

Integration och mångkulturella resurser som växtkraft

På initiativ av Länsstyrelsen och som ett led i uppdateringen av "Strategi för utveckling i Uppsala län 2010" startade fem temagrupper sitt arbete i slutet av augusti 1998. En av temagrupperna har varit inriktad mot integration. I temagruppen har ingått representanter för länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingen, kommuner, landstinget, länsstyrelsen, Samarbetsorganet för Invandrarföreningar i Uppsala (SIU), Uppsala universitet, Uppsala Nyföretagarcentrum och Tierpsbyggen. Gruppen har lämnat en slutrapport (bilaga). Några av temagruppens förslag har inarbetats i tillväxtavtalet.

Tillväxtavtalet för Uppsala län

Med utgångspunkt från temagruppens förslag och efter diskussion med Uppsala kommun har en skiss kallad "Modell för effektivare integration" tagits fram. Modellen utgår från invandrarindividen och dennes ankomst till Sverige som startpunkt. En "röd tråd" för individen och en helhetsbild med alla involverade aktörer och åtgärder från ankomst till försörjning skall ingå i modellen. Modellen presenterades vid ett besök på Integrationsverket under våren 1999 och väckte en hel del diskussion och frågor. Inom ramen för tillväxtavtalet har förslaget konkretiserats (bilaga) och kommer att genomföras med början år 2000. Modellen kommer inledningsvis att processas med

berörda aktörer så att en samsyn uppnås. En ledningsgrupp kommer därefter att ge berörda aktörer i uppdrag att genomföra ett antal projekt inom ramen för integrationsmodellen.

Mångfald i arbetslivet (Mångfaldsgruppen)

I Mångfaldsgruppen ingår deltagare för SAF Region Uppland, Näringslivssekretariatet, Integrationsenheten och Kommunstyrelsens kontor i Uppsala kommun samt Länsstyrelsen. Syftet med gruppens verksamhet är att främja mångfalden i arbetslivet genom att med goda exempel visa för företagare att invandrare är en resurs i näringslivet. Mångfaldsgruppen har bl.a. gjort en inventering av genomförda och pågående projekt med inriktning på integration i Uppsala län.

Resultat och fortsatt arbete

Ovan beskrivna insatser har resulterat främst i att behovet av integrationsfrämjande arbete har uppmärksammats hos berörda aktörer i länet. Integrationsområdet har tagits upp som ett av tre insatsområden i Tillväxtavtalet för Uppsala län.

Temagruppernas slutrapporter kommer att publiceras i en gemensam temarapport under våren 2000. Temarapporterna kommer i sin tur att utgöra underlag för en uppdaterad länsstrategi som beräknas bli klar under året. Inom Mångfaldsgruppen har ett aktivt arbete med inriktning på näringslivet inletts. Ett seminarium för rekryterare om "Mångfalden som resurs" kommer att genomföras i mars 2000.

Det fortsatta arbetet från Länsstyrelsens sida kommer att inriktas på etablering av ett regionalt nätverk under innevarande år och fortsatta insatser inom mångfaldsgruppen respektive inom ramen för tillväxtavtalet.

För Länsstyrelsen i Uppsala län

Ann-Cathrine Haglund
Landshövding

Svante Rowa
Utbildningsdirektör

Integrationsverket
Box 6044
600 06 Norrköping

Länsstyrelsens integrationsverksamhet 1999

Enligt Regleringsbrev för 1999 ska Länsstyrelsen redovisa och bedöma insatser och resultat i vad gäller integrationsverksamhet senast den 15 februari 2000 till Integrationsverket.

Länsstyrelsen har allt sedan regeringens uppdrag till landshövdingarna 1997 avseende länsstyrelsernas möjlighet att arbeta med integrations frågor engagerat sig i dessa frågor. Länsstyrelsen anställde i början av 1999, som den första länsstyrelsen en integrationshandläggare. Personalkostnader inom ramanslaget belöper sig till cirka 350 000 kronor och arbetsinsatsen motsvarar 1,1 årsarbetskraft. För att finansiera olika projekt och nätverksaktiviteter har Länsstyrelsen erhållit ca 1 000 000 kr från medfinansierare och samarbetspartners bl.a. Integrationsverket, Utvecklingsrådet för den statliga sektorn, Nutek, Linköpings och Norrköpings kommuner.

Integrationsarbetet har under 1999 haft sin tyngdpunkt i arbetsmarknads- och näringslivsfrågor som är av central betydelse för integration av invandrare. Detta innebär inte att andra frågor exkluderats men en prioritering måste ske med hänsyn till resurserna. Länsstyrelsen har dessutom stor kompetens inom arbetsmarknads- och näringslivsfrågor

Under 1999 har Länsstyrelsen arbetat efter följande huvudlinjer inom integrationsarbetet.

- Engagera offentlig sektor
- Utveckla det interna arbetet
- Arbetsmarknadsfrågor/näringsliv
- Föra in integrationshänsyn i samhällsplanering

Engagera offentlig sektor

Samhällets mångfald bör genomsyra arbetslivet och samhället som helhet. Målet att skapa förutsättningar för attitydförändringar i samhället och arbetslivet är ett viktigt, stort och övergripande mål. Regeringens ambition är att staten ska vara ett föredöme. Utifrån detta synsätt var Länsstyrelsen Östergötland initiativtagare till att ett nätverk inom offentlig sektor, Nätverket Mångfald Östergötland, startades. Tillsammans med representanter från två kommuner, Försäkringskassan och Integrationsverket bildade Länsstyrelsen en arbetsgrupp som står bakom nätverkets träffar och kompetensutveckling i mångfaldsfrågor.

Nätverket bidrar till att utveckla arbetet med mångfald och integration i den offentliga sektorn i Östergötland genom att deltagarna kan utbyta erfarenheter med varandra, sprida information om bra projektidéer, hitta samarbetspartner, identifiera gemensamma kompetensutvecklingsbehov och tillgodose dessa. För att höja kunskap om befintliga projekt som bedrivs i länet och främjar integration, har Nätverket bjudit in olika aktörer som presenterat olika projekt. Alla presenterade projekt har visat hur man på det bästa sätt tar tillvara invandrarnas kompetens och se dem som en resurs.

Arbetsmarknadsfrågor/näringsliv

Länsstyrelsen driver ett Mentor-adept projekt tillsammans med Linköpings och Norrköpings kommuner samt Integrationsverket. Projektet startade den 1 september 1999 och pågår i två år. Projektet grundas på den positiva förebild som integrerade invandrarkvinnor kan bli för invandrarflickor i gymnasieåldern. Unga invandrarflickor behöver stöd när det gäller övergång från studier till arbetsliv p.g.a. att de saknar förebilder i arbetslivet, speciellt vad gäller andra invandrarkvinnor. Liknande svårigheter har de när de ska välja högre utbildning. För att förebygga problemet kan man på olika sätt och nivåer höja deras kompetens. Syftet med projektet är att unga invandrarkvinnor får kännedom om och kontakt med olika typer av arbetsplatser genom mentor- adeptträffar. Det förväntade resultatet är att unga invandrarkvinnor höjer sina kunskaper om olika typer av yrken samt att minst 50% av adepterna väljer att utbilda sig vidare på universitetsnivå.

För att förbättra möjligheterna när det gäller nyföretagande bland invandrare var Länsstyrelsen en av initiativtagarna till etablering av Internationella företagarförening (IFS) i Östergötland. Länsstyrelsen är representerad i styrgruppen och är medfinansierad i projektet.

Utveckling av det interna arbetet

Mot bakgrund av att länsstyrelserna förutsätts arbeta med integrationsfrågor är det viktigt att man ser över det interna arbetet och rutiner. Utan ett väl funderande internt mångfaldsarbete blir länsstyrelserna inte trovärdiga när det gäller det externa arbetet. På grund av detta har länsstyrelsen startat projektet Mångfald hemma. Målet med projektet är att länsstyrelserna i allt arbete ska ta hänsyn till etnisk och kulturell mångfald. Detta ska ske genom att metoder och modeller arbetas fram i syfte att varje fråga ska prövas ur ett mångfaldsperspektiv och att varje förändring ska analyseras ur samma perspektiv. Invandrarnas villkor och behov ska i länsstyrelsernas arbete analyseras i åtgärdsförslag, strategidokument, beslut, fördelning av resurser, representation i olika organ m.m. Parallellt med projektet ska Länsstyrelsen Östergötland utarbeta sin första mångfaldsplan. Projektet drivs med stöd av Utvecklingsrådet för den statliga sektorn. Som konsult i projektet anlitas Sverige 2000-institutet AB. Tema Etnicitet vid Linköpings Universitetet kommer att utvärdera projektet. Projekt pågår under tiden 1 september 1999-30 juni 2000.

Integrationshänsyn i samhällsplanering

Länsstyrelsen har startat ett projekt med titeln Lambohov-en stadsdel för alla. Projektet drivs tillsammans med Integrationsverket och Linköpings kommun och grundas på en djupstudie som ska göras i en stadsdel i Linköping-Lambohov. Målsättningen för projektet är att öka kunskaperna om sambanden mellan bebyggelsemiljö, integrationsprocesser och sociala förhållandena samt att bidra med erfarenheter och råd som kan tillgodogöras i den fortsatta samhällsplaneringen och integrationsarbetet. Syftet med projektet är att studera olika metoder för hur kunskapsinsamling i dessa frågor kan ske samt hur kunskaperna kan analyseras och dokumenteras som underlag för fortsatt planering. Syftet omfattar också skapandet av förutsättningar för erfarenhetsutbyte och en utvidgad dialog mellan företrädare för olika kompetensområden samt att diskutera framtida lösningar och handlingsalternativ. Projektet startades i november 1999 och kommer att pågå 6-9 månader.

Regional samverkan

Integrationsverket har i uppdrag att samverka med länsstyrelserna och andra regionala aktörer för att utveckla integrationsarbete på regional nivå. Genom att Östergötlands län är det första län som anställt någon integrationsansvarig var det självklart att Länsstyrelsen ingick i en arbetsgrupp för regional samverkan tillsammans med Integrationsverket och två andra länsstyrelser, förutom storstadslänsstyrelserna. Arbetsgruppen har föreslagit att nätverk bör byggas upp i varje län som ett stöd för det integrationspolitiska arbetet. Fungerande nätverk innebär att man kan bilda sig en uppfattning om vilka aktiviteter som pågår, arbeta gemensamt med mångfaldsplaner, hitta former för gemensam

kompetensutveckling, erfarenhetsutbyte, m.m. Länsstyrelsen Östergötland tillför arbetsgruppen sin erfarenhet av det befintliga nätverket i länet, Mångfald Östergötland.

Integrationsverket är en av Länsstyrelsens viktigaste samverkansparter i de projekt som vi driver. Vid sidan av projektsamverkan har vi löpande kontakter med verket inom i stort sett alla delar av integrationsarbetet.

Magnus Holgersson
Länsråd

Alma Basic
Integrationshandläggare